

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

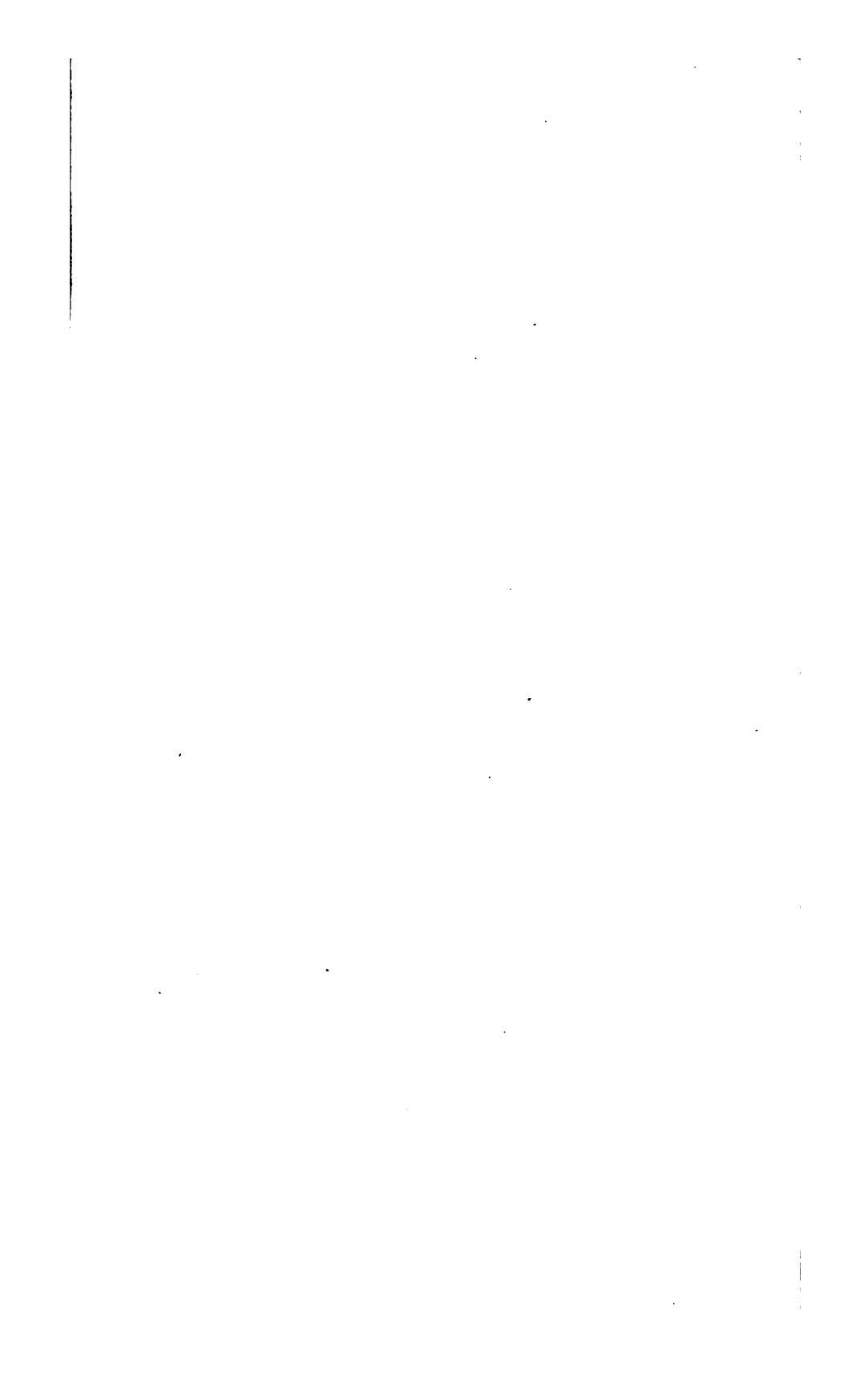

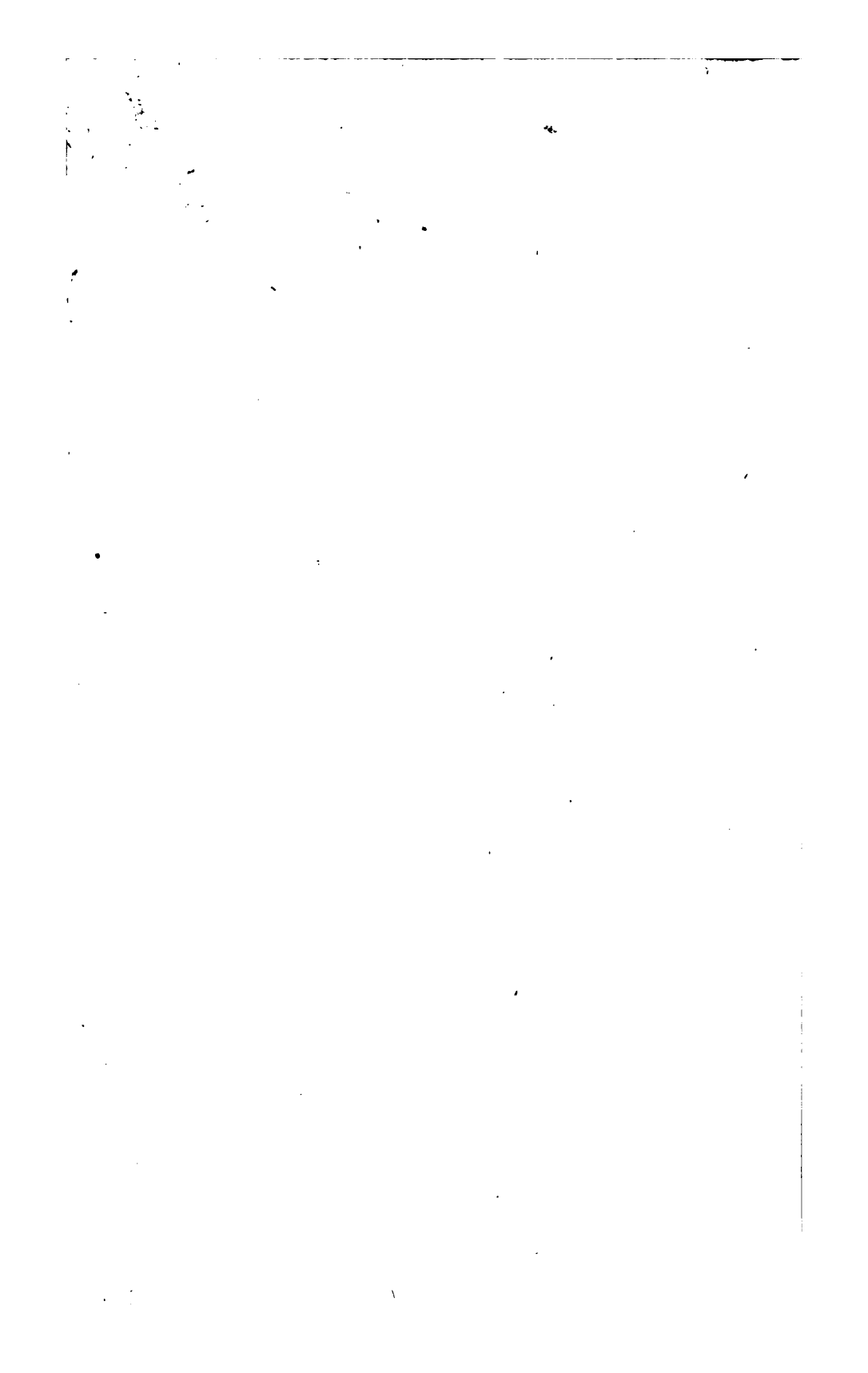
36.

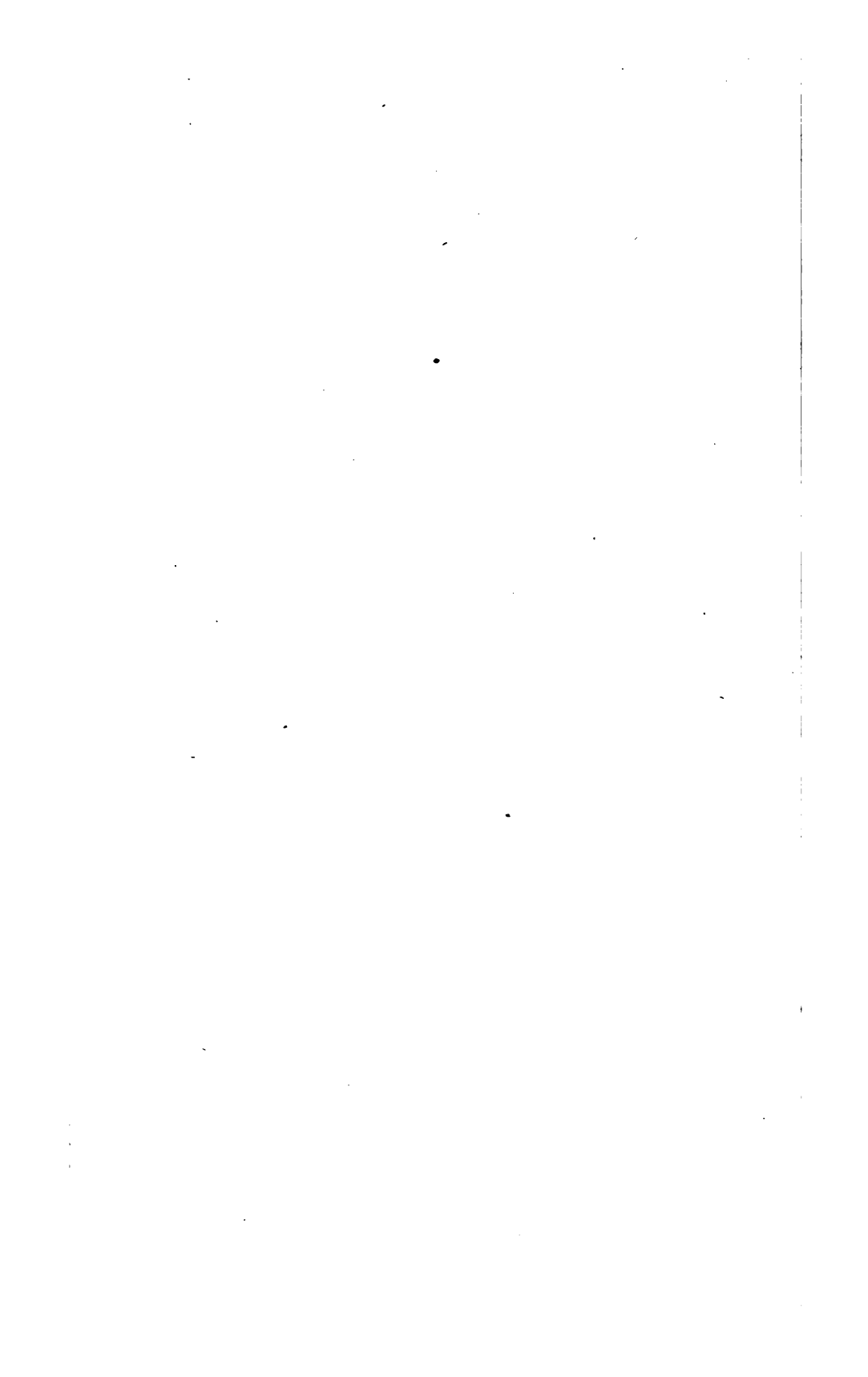
699.

SEVERI
IATROSOPHISTAE
DE
CLYSTERIBUS

LIBER.

Ad Fidem

Codicis Manuscripti unici Florentini

primum

Graece edidit

Fridericus Reinhold Dietz

Med. et Chir. Doctor, medicinae in Academia Prussorum
Albertina Professor ordinarius, Clinices medicae
Medicus secundus, pauperum partis Regi-
montii Palaeapolitanae ejusque sub-
urbiorum archiater.

Regimontii Prussorum.

Apud Fratres Borntraeger.
MDCCCXXXVI.

699.

IMPRESSIT CONRADUS PASCHKE.

1005

VIRO
ERUDITISSIMO, EXPERIENTISSIMO
DR. CAROLO WEIGELIO,
MEDICO APUD DRESDENSES GRATIOSISSIMO,

QUI

CONSILIIS PER QUINQUENNIO PEREGRINABUNDUM
OPTIMIS, QUAE EJUS EST BENEVOLENTIA,
ME EST PROSECUTUS,

MEDICINAE GRACAE FAUTORI PE-
RITISSIMO,

GRATISSIMO ANIMO

SEVERUM IATROSOPHISTAM

DICO.

Praefatio.

De pulsibus, de urinis extant nonnullorum medicorum Graecorum libri et editi et inediti. Secundum Galenum (de simplic. medicam. VI. p. 144. ed. Chart. vol. XI. p. 795. ed. Kuehn.) de clysmis scripsit Mantias, cujus opera esse deperdita apud omnes satis constat. Cui quamvis non antecellere credatur Severus Iatrosophista, tamen operae pretium me esse facturum sum ratus, hujus medici de hac materia unicum si primus ediderim libellum.

Codex unicus, ex quo Severi de clysmis opusculum edidi, est Florentinus, in biblio-

theca Laurentiana Plut. LXXV. 7. asservatus, bombycinus, saeculi XIV, qui praeter Aetianam ultimam tetrabiblon Ruphi Ephesii de medicamentis purgantibus librum, editionibus et Goupyliana Parisiensi principe et Mosquensi Matthaeiana longe integriorem textuque multo puriore conspicuum, Antylli de iisdem medicamentis et de clysteribus fragmenta Severique de clysmis opus continet. Hunc codicem littera F. signavi.

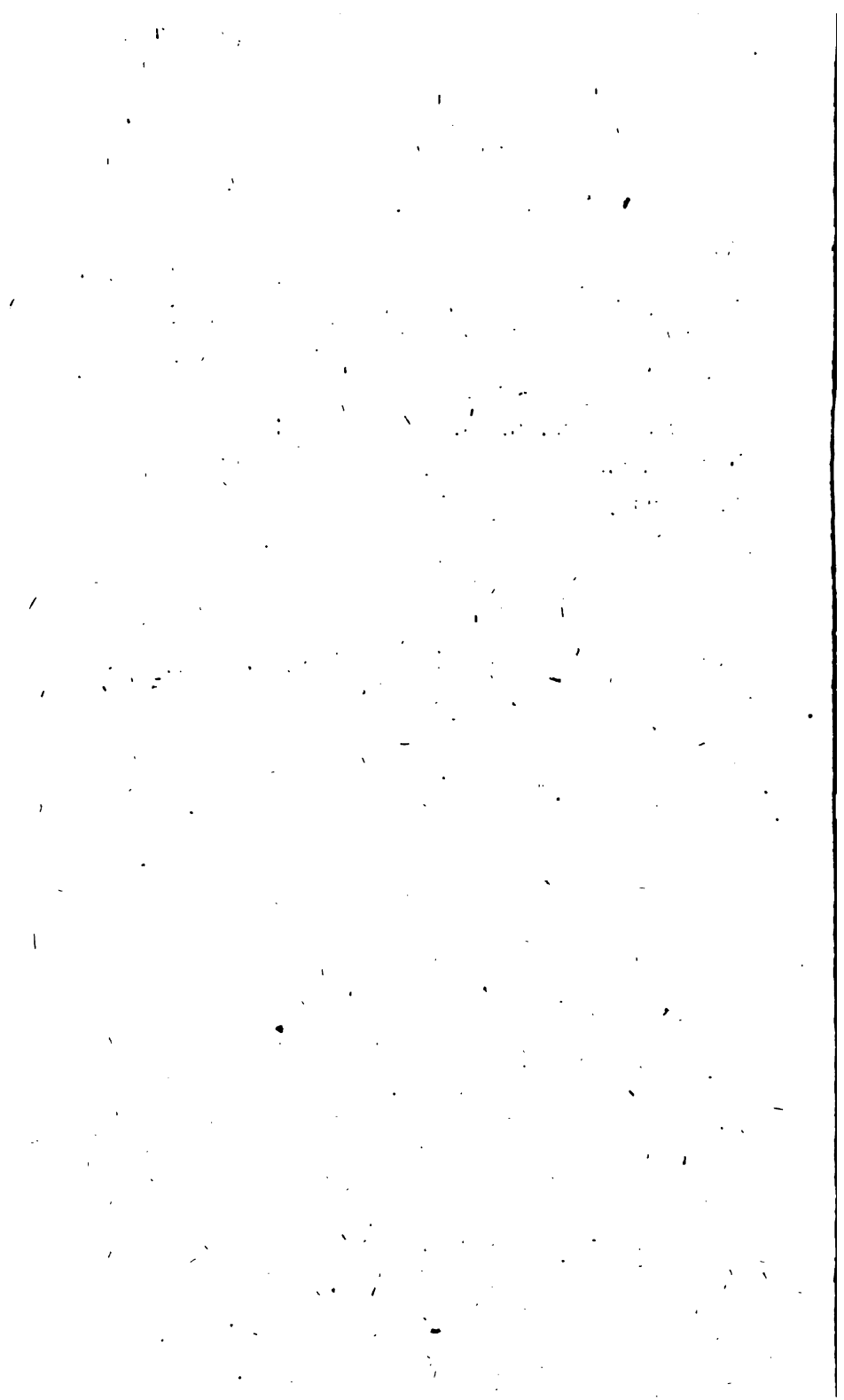
Severum Iatrosophistam nostrum non esse eundem cum Severo a Galeno citato aliove multo frequentius ab Aetio laudato, non est quod asseverem, quum e lectione Aetianorum capitum, Severi nomine insignitorum, nostrique libelli utrumque Severum et rebus et verbis discrepare luce clarius pateat. De aetate autem vitaeque nostri auctoris nihil habemus compertum. Sed haud errasse mihi videbor, si propter dictionem scribendique cum Theophilo, Palladio, Stephano Atheniensi simillimam rationem horum auctorum aequalem faciam nostrum Severum, quod uno vocabulo ἀσκληπιασμοῦ (p. 35. ed. meae, ubi vid. notulam) propemodum possit probari.

Adjeci corollarium Antylli de clysmis succinctum caput ex eodem codice delibatum atque ex alio Florentino codice (Plut. LXXIV. 2.) exscriptum ἀποπρασμάτων de septimestri, Galeno, id quod dubium esse mihi videtur, tributum et indicem instrumentorum chirurgicorum secundum literarum ordinem dispositum, in quo sunt, quæ argutum ingenium artisque subactum judicium possint frustra exercere.

Scribendam

Regimontii Prussorum d. XV. mens. Februar.

MDCCCXXXVI.

ΣΕΥΗΡΟΥ ΙΑΤΡΟΣΟΦΙΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΕΝΕΤΗ-
ΡΩΝ ΗΤΟΙ ΚΑΥΣΤΗΡΩΝ

Ἐν τι τῶν κατὰ τὴν τέχνην ἀναγκαίων τῶν ἐνετηρῶν
χρησίων παραδοῦναι σοι, ὦ Τιμόθεε, σὺλληβδην περὶ
μαί τῷ λόγῳ, πόσαι καὶ τίνες εἰδὶ κατὰ διαφορὰν καὶ
ποιῶ νόσηματι ἕκαστος αὐτῶν ἀρμόδιος. οὐ παραιτεῖ-
ται μὲν οὐδὲ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἢ τῆσδε τῆς μεθόδου
γραφῆς, ἀλλὰ σποράδην ἐν τοῖς κατὰ μέρος ἐπὶ αὐτῶν
συντάγμασιν ἐγνώρισται. ἀριθμητότατον δὲ καὶ τῶν τῆν
πείραν πρεσβεύοντων ὡς χρήσιμος ὁ τοῦδε τοῦ γοῦ-
ματος σκοπὸς, τῶν νοσημάτων ζητούντων τὸ κατάλληλον
ὡς μὴ μόνον τὴν τέχνην εὐρέειν γινέσθαι τοῦδε τοῦ
ἄκουσ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν πρώτην διδάσκαλον.
ὡς γὰρ φησὶν Ἡρόδοτος ὁ ἱστοριογράφος τὴν ἴβιν τὸ
ἄρρεον ἀνθρώποις τὴν χρῆσιν γνωρίσαι διὰ τῆσδε τῆς
μεθόδου· ἀδηφάγον γὰρ ὑπάρχον τὸ ἄρρεον καὶ ἐκ τῶν
αἰγιαλῶν πορίζον τὴν τροφήν, εἰς ἔμφραξιν ὑπομέ-

νον, διαγείρει τὴν φύσιν ἀμυνα τοῦ λυποῦντος, καὶ πλησαν τὸ ῥάμφος τοῦ ὕδατος, ἐνήσιν ἑαυτῶ ὕπισθεν, καὶ μετὰ ταῦτα παῦλαν δεξάμενον τῆς πληθύνος τῶν περιττωμάτων, δευτέρων τροφῶν ἐμφορεῖται. καὶ οὕτως ἀνθρώποις ἐγνωρίσθη τὸ βοήθημα. καὶ ἄχρι μὲν τούτου τὰ τῆς ἱστορίας. καιρὸς δ' ἂν εἴη, λοιπὸν καὶ τῶν οὐκείων μεμνησθαι, καὶ ἐπὶ τὸ ἐνδοξότατον μετιέναι ζωῶν, τῶν ἀνθρωπίνῃ φύσει καὶ λόγῳ ἠνιοχόμενον. οὐ γὰρ θέμις τοῖς τῆς Λαλληπλάδειοῦ τέχνην μετιοῦσι τὴν μὲν ἀλογωτάτην πρεσβύειν πείραν, ὡς μὴ ὑπάρχοντα δὲ τὸν λόγον ἐρημὸν καταλιμπάνειν. πρόπον δὲ ὡς ἀληθῶς αἰτιολόγον καὶ παθογνώμονα τυγχάνοντα τὸν ἱατρὸν τὴν τῶν βοηθημάτων μετέρχεσθαι χρῆσιν· ἐκ μὲν γὰρ τῶν νοσημάτων τὴν ποιότητα τῶν ὑλῶν διαγράφεται ἀίκαρον 1) ἂν εἴη, ἐκ δὲ τῶν κράσεων τὴν 2) ποσότητα, ἐκ δὲ τῶν αἰτίων τὴν ὁποτέρων 3) ἂν εἴη, αἴαν εἰ θερμὸν τὸ πάθος, ψυχρὸν τὸ ἴαμα, καὶ εἰ ξηρότης τὸ βλάπτειν, ὑγρὸν τὸ κατάλληλον καὶ τῶν ἄλλων ὑπενεγτίον· αὐτὰ γὰρ τὰ μαχόμενα ἐκ τῶν ἐναντίων δέχεται τὴν μετάστασιν. καὶ ταῦτά τις τῶν παλαιῶν εὐθυβόλως ἔφρασκεν, ὡς τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἴαματα ὑπάρχει, κολάζοντα μὲν τὸ ὑπερβάλλον, ἀντεισάγοντα δὲ τὸ λείπον, εὐκαιρὸν δὲ καὶ τῶν τοῦ Ἰπποκράτους ὄρων μνησθῆναι, πρόσθεσιν καὶ ἀφαιρέσιν ἐπὶ τῆς ἱατρικῆς εἰρηκότος. τούτων δὲ αὐ καὶ το παρὸν γράμμα μέμνηται καὶ τὸν ἐνεστηκότα σκοποῦν ἐπαναπαύει· κενοῖ μὲν γὰρ, καθὼς προεῖπον, ἐκκαθαίρονσα τὰ περὶ τῶν περὶ τῶν πυρετικῶν διαθέ-

1) ἂν addidi. 2) ποιότητα F 3) εἰ δεῖ F.

σεων, πληροὶ δὲ κατὰ τι συμβεβηκὸς ἐπὶ τῶν δυσεν-
τερικῶν· ἰστιάσα γὰρ τὴν τῶν ὑγρῶν ἕνσιν καὶ τὰς
συνεχεῖς ἐξυναστάσεις παύουσα, ῥωννύουσά τε τὴν δύ-
ναμιν, πληρώσεως αἰτία καθίσταται. αὐτὰ δὲ ταῦτα
ἢ πείρα δεικνύσι, τοῦ λόγου ποδηγοῦντος πρὸς τὴν
ἀληθῆ ἐξέτασιν τῶν ζητουμένων, εἰ μὴ τυφλώτοντες
πρὸς τὸ καθ' ἕκαστον πενίᾳ συνδήσομεν τὴν τέχνην.
οὐ γὰρ πρὸς ἕν πάθος χρησιμεύει ὁ παρῶν λόγος, πρὸς
πολλὰ δὲ ὀνήνησιν ἢ ἐκ τούτων γνωριζομένη ὠφέλεια·
ἐπὶ γὰρ τῶν πλείστων νοσημάτων σύμπτωμα παρῶφι-
ζάνει ἢ τῆς γαστρὸς 1) στέγνωσις, καὶ τάχα τολμῶ λέγειν,
ὡς μᾶλλον αἰτίαν ὑπάρχειν τὴν τῆς γαστρὸς στέγνωσιν
τῶν νοσημάτων. οὐχ ἁπλῶς δὲ ἔστι νοσηλεύεσθαι ἐκ
τῆς κατὰ τὴν κοιλίαν ἐποχῆς, ἀλλὰ καὶ παντελοῦς φθο-
ρῆς αἰτίαν καθίστασθαι· ὃν γὰρ λόγον ἔχει ἡ ἀτροφία
πρὸς ἀπώλειαν, ἐφ' ἡμίλλων τούτῳ κέκτηται ὄλεθρον ἢ
τῆς κοιλίας ἐπίσχεσις· τῶν γὰρ πραγμάτων τὰ μὲν ἐκ
τῆς ἀρχῆς φθείρεται, τὰ δὲ ἐκ τοῦ τέλους συγκαταπί-
πτει. καὶ μοι ἔξεστι τὴν παροῦσαν βλάβην καὶ νόσημα
καλεῖν καὶ αἰτίαν νοσηματος· τῶν τε γὰρ ἐπὶ λύμῃ συμ-
βαινόντων τῷ ζῳῷ κακῶν πρόξενον γίνεται. δηλὸν δὲ
ἂν εἴη τοῦτο ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων· συνεχεῖς τε
γὰρ πυρετοὺς αὔξει, καὶ καύσους δὲ ὁμοίως, ἔτι μὲν καὶ
λειπυρίας, ἠπιάλους τε καὶ τοὺς καθ' ἕκαστον, τριταίων
τε καὶ τεταρταίων καὶ ἡμηνμερινῶν αὔξητικόν, προσ-
έτι δὲ ἰκτέρους, περιπνευμονίας ἐτοίμως γενῶ, πλευ-
ρίτιδάς τε καὶ ὀφθαλμίας, συνάγχας καὶ κεφαλαγίας,
καὶ ἡμικρανίας παρεκτικόν, νεφρίτιν τε καὶ ἡπατίτιν
μεγεθοποιεῖται ἀνίαις, δυσουριῶν τε καὶ στραγγουριῶν

1) κένωσις F.

αἴτιον καθίσταται, στομαχικὰς τε πείσεις καὶ καυ-
τίας ἐτοιμῶς ποιεῖ, καὶ μὴ ἀνορεξίας καὶ πλάδους, ἐρυ-
γᾶς τε ἀηδεῖς καὶ βρομώδεις παρέχει, εἰλεοῦ τε καὶ
χορδαίου γεννητικόν, πληθώρας τε καὶ ἀποπληξίας
μεγεθύνει αὐτόθεν καὶ τὴν κωλικὴν διάθεσιν προβάλλε-
ται, παροξύνει καὶ τὰ ποδαγγρικά πάθη καὶ τὰ ἀρθρι-
τικά καὶ πᾶσαν ἀπλῶς διάθεσιν ἐκ παχέων ὑγρῶν
λαμβάνουσαν γένεσιν. οὐ μόνον δὲ τὰς φυσικὰς δυνά-
μεις ταῖς παραπλοκαῖς τῶν νοσημάτων διαφθείρει,
ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἡγεμονικὰς τῆς ψυχῆς ἐνεργείας
ἐκπέμπει τὰς βλάβας, κάρους τε καὶ καταφροσῶς
ἐμποιεῖ, παρακοπήν τε καὶ φρενίτιν ἐτοιμῶς γεννᾷ,
μνήμην τε ἀμβλύνει καὶ τὸν λογισμὸν κομᾷ· προσέτι
δὲ καὶ πᾶσαις ταῖς αἰσθήσεσιν ἀντίκειται· τὰς τε γὰρ
ὄψεις ἐμποδίζει καὶ ἀκλυώδεις ἀπεργάζεται, ἀμβλύνει
δὲ καὶ τὴν ἀκοήν. εἰ γοῦν ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀντιφιλο-
τιμῆται ταῖς νόσοις ἢ τῆς γαστρὸς ἐπίσχεσις τίκει
μὲν γὰρ τὴν διάθεσιν, πάλιν δ' αὖ ἡ νόσος αὐτὴν. οὐ
μόνον δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων αἰτίων ἐπέχεται ἡ γαστήρ,
ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τῶν καιρῶν ἀνωμαλίας· τὸ γὰρ χειμέ-
ριον αὐτὴν κατάστημα λυπεῖ· οὐ γὰρ ἐστὶ τοσαύτη χολῆ
ἢ κάτω ἐλαίνουσα τὸ περίττωμα. κατὰ γοῦν τὸν και-
ρὸν τοῦτον μᾶλλον 1) στεγνοῦται τὸ ζῶον. βλέπτουσι
δὲ καὶ αἱ ἀμέτρως ξηραὶ κράσεις· ὑπερεκφρῦντεται γὰρ
τὸ σκύβαλον, ἀλλὰ δεόν παραμυθεῖσθαι τὴν κράσιν
καὶ ἀντιτάττεσθαι τῷ καιρῷ, τῇ διαίτῃ. ἀλλ' οὐ περὶ τού-
των πρόκειται λέγειν· εἰσὶ γὰρ καὶ ἄλλαι πλείους αἰ-
τίαι· περὶ δὲ τῆς τοπικῆς διαθέσεως τανῦν σκοπεῖ-

1) Fort. στεγνοῦται.

σθαι δέον, τῆς ἐκ τῶν πυρετῶν συμβαινούσης, ἧς τὸ ἄκος ἢ τῶν ἐνετηρέων ἐστὶ χρήσις, ὧν τὴν σύνθεσιν μικρὸν ὕστερον ὀρίσει ὁ λόγος. καὶ πρῶτον μὲν τοῦ κοινοῦ μεινῆσθαι χρῆ, ὅς καὶ τοῖς ἰδιώταις ἐστὶ δῆλος.

Περὶ τοῦ κοινοῦ κλυστῆρος.

Ἐκ μέλιτος μὲν οὖν ἀπλαῦ, τριπλῶ δὲ ἐλαίου καὶ πλείονος ὕδατος. ταῦτα μὲν οὖν τὰ πρῶτα καὶ ὁμολογούμενα, ὧν καὶ τὰς αἰτίας σχολερῶν προσδεῖναι τῷ γράμματι διὰ τὸ ἐξ ἀνομοίων ὑλῶν εἶναι τόδε τὸ βοήθημα, ὅτι δὲ οὐχ εἰς τοῦ πάθους ὁ λόγος. πρῶτον μὲν οὖν ὅτι ἐν ταῖς πυρεπτικαῖς διαθέσεσιν ὑπερεκφύττεται τὸ σκύβαλον, δεύτερον δὲ ὅτι συμβαίνει καὶ τοὺς μύας τοὺς συντελοῦντας πρὸς τὴν ἐκκρίσιν ὑπὸ τῆς δυσκρασίας ἀσθενεστεροῦς γίνεσθαι, τρίτον δὲ ἐπὶ τούτοις ἢ τῆς χολῆς ἐν ἑτέροις τόποις μετάστασις· ἢ φύσις γὰρ ταύτην γενομένην ἐκ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς ἄλλοις περιτιτώμασι τόποις οἰκείοις καθίδρουσε· τὰ μὲν γὰρ παχέα καὶ γεώδη, ζοφώδη τε καὶ ψυχρὰ τῷ σπληνὶ προσρίπτειν εἴωθε, τὰ δὲ οἶον λεπτὰ καὶ ὀρρώδη τοῖς νεφροῖς προστάττει ἔλκειν, τὴν δὲ ξανθὴν χολὴν ἐν τοῖς σιμοῖς τοῦ ἥπατος ἐν ἀγγείῳ τινὶ κατέταξεν, ὃ κέκληται χοληδόχος κύστις. καὶ τὰ μὲν τοῦ σπληνὸς περιτιτώματα χολὴν μέλαιναν εἰώθαμεν καλεῖν, αὐτὸ δὲ τὸ τῶν νεφρῶν ὑγρὸν μετενεχθὲν εἰς τὰς ἀνω χώρας, οἶθρον ὀνομάζεται, τὸ δὲ ἕτερον, περὶ οὗ καὶ ἐν λόγον ποιούμεθα, χολή. τὰ μὲν οὖν ἄλλα περιτιτώματα πάντη ἀχρεῖα τῇ φύσει κατέστησαν, οὐχ ἤμισα δὲ καὶ τὸ εὐδροῦ. ἔ μέντοι χολή, περιτιτώματος λόγον ἔχουσα, αὐτὴν

τυχοῦσαν ἀφέλειαν τῇ ζώῳ χαρίζεται· τῇ γὰρ λεπτο-
μερεῖ τῆς οὐσίας καὶ τῇ ὀρυμνίῃ τῆς ποιότητος, ῥιπτο-
μένη εἰς τὰς τῶν ἐντέρων ἑλικᾶς, ἡρδῖαν ποιεῖται τὴν
κένωσιν τῶν σκυβάλων. οὐκ ἠγνοήθη δὲ τοῦτο τοῖς
πλείστοις τῶν εὐδοκιμητάτων ἰατρῶν, οἵτινες ἀκριβέστε-
ρον τῇ τέχνῃ δουλείσαντες, ἔξ αὐτῶν τῶν ἔργων τὴν
πρόνοιαν τῆς φύσεως εὗρον. φανερόν δὲ αὐτοῖς ὡφθη
καὶ τῶν ἰκτερικῶν τὸ ζητούμενον· ὡς ἐπίπαν γὰρ δυσ-
διαχώρητοί εἰσιν· ἔτι γὰρ μὴν καὶ τὸ σκύβαλον αὐτοῖς
τὴν κατὰ φύσιν ἰδέαν ἀμείβει· λευκὸν γὰρ ἔστι κατὰ τὸ
χρῶμα, εἰ δὲ ἀκριβέστερον βουληθῆς γινῶναι τὸ συμ-
βᾶν, ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν μεταβολῆς μαθήσῃ
καὶ τῆς τῶν ὀφθαλμῶν μεταλλαγῆς· ὡσπερ γὰρ ἐπι-
λανθανομένη ἢ ὕλη τῶν οἰκείων ὁδῶν εἰς ἄλλοτρίαν
μετέστη χώραν. ἡ εὖν τέχνῃ πανταχόσε μιμουμένη τὴν
φύσιν καὶ ἐκ τῶν αὐτῆς ἐνεργειῶν διδασκομένη, τὸ οἰ-
κῆον ἀσμένως ὁμοῖται καὶ ἄπλῶς εἰπεῖν, ὅπερ ἔμυθε
παρ' αὐτῆς, τοῦτο πάλιν αὐτῇ ὁμοῖται ἀβήρωστω γενο-
μένη, καὶ ὡσπερ ἀνταμείβεται τὴν χάριν τῇ ἐπικουρίᾳ.
πρώτην γὰρ παθέων διδάσκαλον οἱ πάλαι τὴν φύσιν
ὠνόμασαν· αὐτὴ γὰρ κατ' ἐαυτὴν τὴν ἀσφάλειαν ἐνε-
δύσατο· ἔστι γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν ἰδέσθαι αὐτὴν
ἰατρὸν οὔσαν, μόνοι δὲ Ἕλληγες ἐπιτόνω σπανοῦν ἐπί-
κουρον αὐτῇ καὶ θεῖαν σύμμαχον τὴν τέχνην ὑπεστή-
σαντο, τῆς φύσεως τὸ πᾶν κυρίως ἠνιοχοῦσης τῇ ζώῳ·
καὶ γὰρ ὀγκαιῶντων μὲν ἠγεμονεύει, καὶ νοσοῦσι συμ-
πάρασται αὐτῇ καὶ οἰκίζεσι τὰ κατ' ἕκαστον· λογι-
στεύει μὲν γὰρ τὰ μόρια καὶ ζυγοστατεῖ τὰς χρεῖας ἐκά-
στου, ἀπονέμουσα τὸ προσῆκον· τῶν γὰρ τροφῶν τῶν
πρὸς τὸ ζῆν ληφθέντων ἐμπιπλαμένη ἐκάστω μορίῳ

κατα τὸ ρικεῖον ἀξίωμα ἐφίξαι, καὶ περιττωμάτων
ἔστι γενεαίς· εἰ μὲν ψυχρὸν ἐν τροφῇ, φλέγμα τὸ δύ-
καστευόν, ξηρὸν δ' αὐτῆς ἀχώριστον χολῆς μέλαινης
τυγχάνει φίλον, ὑγρὸν δὲ συνεπιούρεται καὶ πάρεστιν
ἐν ὄλῳ αἰχρῶν τὸ αἷμα, θερμοῦ δὲ ἀνακοπή, ἧ καὶ τρέ-
φεται· χολῆ δὲ οὐχ ἀπλῶς ἔχει τὰς λεχθείσας ποιότη-
τας· κράσις γὰρ τὸ γενόμενον, τὸ δὲ ἡγεμονεῦον ἐκάστω
ὁ λόγος ἐγνώρισεν· κἂν γὰρ ἀπλοῦν τῇ αἰσθήσει λά-
βης, οὐκ ἐκτός ἐστι τῶν λοιπῶν. ἡ οὖν τροφή οὐ μόνον
τῶν ἀναγκαίων τῆς αὐξήσεως καὶ διανομῆς λόγον ἐπι-
έχει, ἀλλὰ καὶ χρείας χαρίζεται διὰ τῶν περιττωμάτων,
ὡς εἰς μηδὲν αὐτὴν ματαιοπονίαν εὔρειν· ὄρα γὰρ αὐ-
τῆς τὴν σοφὴν ἐπίνοιαν καὶ ὅπως τληπαθεῖ πρὸς τὴν
τοῦ ζῶον σωτηρίαν· κούφης γὰρ καὶ ἀνωφεροῦς τῆς
χολῆς ὑπαρχούσης, ταύτην ἔταξε κάτω ταῖς τῶν χυ-
μῶν ζοπαῖς ἀνταγωνιζομένην· τὸ μὲν γὰρ φλέγμα ὡς
ἄνω ἔλκει· οἶδε γὰρ τῇ συμμετρίᾳ τούτου τερπόμενον τὸ
φρονοῦν. οὐ πάρεργος δὲ ἡμῖν ἡ παρέκβασις· φύσεως
γὰρ τὴν πρόνοιαν ἐζήτει τὸ γράμμα. καιρὸς δ' ἂν εἴη
λοιπὸν ἐφικέσθαι τοῦ σκοποῦ, τίνος ἕνεκα ἡ τοιάδε
τοῦ κλυσιῆρος σύνθεσις εὔρηται, αἰτίας τοῦ γενομένου
τὸ παρὸν σύγγραμμα ὑπέσχετο δεῖξαι· οὕτως γὰρ λο-
γικωτέρας ἀφθείσης τῆς τέχνης, τῆς ἀποδείξεως πλέον
τι τῶν δημοτῶν ὁ ἐπιστήμων ἔχει. εἰ μὲν οὖν διὰ τὴν
τῆς χολῆς ἀποναιάν ἢ χρεῖα τοῦδε τοῦ βοηθήματος,
μονοειδῆς αὐτὸ τὸ κατάλληλον· ἀλλ' ἐπειδὴ σύνθετος
ἢ διάθεσις, συνδέτου ἐδεήθη τοῦ ἐναντίου· ἡ γὰρ
ἐποχὴ τῆς γαστρὸς διαφοροῦσας αἰτίας κέκτηται, χωρὶς
μὲν τῆς ἐπειγούσης ὕλης, μυῶν τε ἀτονίαν καὶ φρῦξιν
περιττωμάτων. τῷ μὲν οὖν μέλειτι μιμούμεθα τὴν χο-

λήν· ἐφάμιλλον γὰρ αὐτῇ, φανερὴν κράσιν θερμὸν καὶ ξηρὸν ὑπάρχον. Ὅτι δὲ ἀληθῆς ἡ συγγένεια τῆς χολῆς πρὸς τὸ μέλι, Ἰπποκράτης ἐν τῷ περὶ 1) τροφῆς λέγει· νομοθετῶν γὰρ ἐν ταῖς ἡλικίαις τὰς συμφάνους ὕλας τῶν τροφῶν, γέρουσι παραινεῖ διδόναι τὸ μέλι, τοὺς δὲ ἀκμαζόντας παρακελεύεται φεῦγειν τοῦτο ὡς δηλητήριον· τοῖς μὲν γὰρ τὸ λείπον χαρίζεται, τοὺς δὲ εἰς ἀμετρίαν φέραν, πλέμιον αὐτοῖς καθίσταται. δῆλον οὖν καὶ τούτων ὅτι τὰ ὅμοια τῶν ὁμοίων γεννητικὰ ὑπάρχει. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τούτου ὑποφῆτης Γαληνὸς ἐν οἰκείῳ συντάγματι εἰργεῖν παρακελεύεται τὴν τοῦ μελικράτου προσαγωγήν, οἷς ἢ κράσις πικρόχολος, λέγων οὕτως· πτισάνης τε οὖν χυλὸν, οἷς οὐκ ὀξύνεται, διδόναι, καὶ μελικράτον, οἷς οὐκ ἔχχολοι¹ μ. πάλιν δ' Ἰπποκράτης ἐν ἀφορισμῶ διδάσκων ἐν ταῖς νούσοις γὰρ, φησὶ, ἤττον κινδυνεύουσι, οἷς ἂν οἰκείῃ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἕξις καὶ τῆς ὥρας ἢ νοῦσος ὑπάρχη μᾶλλον ἢ οἷς ἂν μὴ οἰκείῃ κατὰ τι τούτων ἐστίν. καὶ σοφίξασθαι τινες δοκῶσι τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ τοῦτ' ἀληθές· οὐ γὰρ ἕξ ἀνομοίων ὁ κίνδυνος· τὰ γὰρ ἐναντία τῶν ἐναντίων λάματα, ἕξ ὁμοίων δὲ ὡς πρὸς νόσον ἢ ἀπώλειαν τῆς συμμετρίας τὸν κίνδυνον προκαλουμένη.

2) Δῆλον οὖν ὡς τὸ μέλι διὰ τὴν τῆς χολῆς χρείαν παρείληπται· καιρὸς δ' ἂν εἴη σαφεῖν καὶ περὶ τῆς

1) τίνος χάριν τὸ μέλι ἐν τῷ κλυστήρι παραλαμβάνεται. In ora. 2) τίνος χάριν πάλιν τὸ γάλακτον ἐν τῷ κλυστήρι παραλαμβάνεται. In ora.

τοῦ νιτροῦ ἐνεργείας. τί δῆποτ' οὖν καὶ τοῦτο παρ-
 ἔλαβον οἱ ἀρχαῖοι; τέκμαιρομαι δὲ αὐτὸ πρὸς τὴν τῶν
 μυῶν διεγερσιν παρειλῆσθαι. ἔστι μὲν οὖν λεπτομερὲς
 καὶ σμηκτικόν, τὸ πλεόν δὲ αὐτοῦ τὴν ἐνέργειάν ἐστι
 ξηραντικόν. τῷ μὲν οὖν λεπτομερεῖ διανίστανται οἱ
 μύες, τῷ δὲ ξηραντικῷ τῆς ποιότητος τὸν οἰκείον τόνον
 ἐρανίζονται. Ὅτι δὲ τοῖς μυσίν ἡ δύναμις ἐκ ξηροῦ,
 τὰ λουτρά καὶ τὰ νότια πνεύματα δηλοῦσι· δυσκινή-
 τους γὰρ πέφυκε τὰ τοιαῦτα ἀπεργάζεσθαι. ὅτι δὲ
 παντὶ τῷ σώματι ἡ κίνησις ἐκ μυῶν γίνεται, εὐδηλον
 παντὶ τεχνίτῃ, καὶ μάλιστα τοῖς τὰ Ἱπποκράτους συν-
 τάγματα ἀναγνῶσιν· αὐτὸς γὰρ τὰ τῆς φιλοσοφίας
 δόγματα κινῶν καὶ τὴν φύσιν διερευνῶν ἐν ἀφορισμῷ
 λέγει, ὡς τὸ μὲν βόρειον εὐτόνα καὶ εἰκίνητα τὰ σώ-
 ματὰ ποιεῖ· φανερώτερον δὲ δεῖξαι βουλόμενος τὸ ξη-
 ρὸν εἶναι τὸ πνεῦμα, φησὶν, εὐηκώτερα γὰρ τὰ σώ-
 ματὰ καθίστησι, ὡς καὶ τοῦ ἀκουστικοῦ ἡδομένον τῷ
 συγγενεῖ· τὰ γὰρ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις φίλα. δέδεικται
 δὲ ἡμῖν διὰ βραχέων καὶ ἡ τοῦ νιτροῦ χρῆσις.

Περὶ ὑδρελαίου.

Τί δ' οὖν καὶ ἡ τοῦ ὑδρελαίου χρῆσις; Δέον
 γὰρ καὶ αὐτὴν τῷ λόγῳ δεῖξαι, καὶ μάλιστα πλεῖον ὅσον
 τῶν λοιπῶν καὶ τούτων ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ ἐξ ἀρ-
 χῆς· τριῶν γὰρ αἰτίων προσεχῶν μνημονεύσας τῶν
 τὴν ἐποχὴν τῆς γαστρὸς ποιούντων, ἐφάμιλλον τού-
 τοις καὶ τὸ τοῦ ἐνετῆρος ὑπέθηκα βοήθημα. τὸ
 γοῦν ὑδρελαῖον διὰ τὴν τῶν περιττωμάτων ξηρότητα
 παρείληπται· ὑγραῖνον γὰρ τὸ σκύβαλον εὐόλισθον

αὐτὸ παρασκευάζει πρὸς τὴν ἔξοδον, ἄλλως τε ὅτι καὶ τὰς ἐντέρων ἕλικας εὐρύνει, καὶ τοὺς ἐγκαρσίους δὲ αὐτῶν ἴνας ἀναχαλῶν, ἠεὶ εἰς τὴν πρώτην ἀποκαθίστησι φύσιν· τοῦ γὰρ ζώου μηκέθ' οὕτως τρεφομένου διὰ τὴν ἀρρώστιαν, ἀπέπτη καὶ τὰ λιπάσματα. συμπιπῶσιν οὖν ὑπομείναντες, ὥσπερ κωφεύουσι πρὸς τὴν συνθήειαν· αὕτη μὲν οὖν ἡ τοῦ πρώτου, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, γενικωτάτου ἐνετήρος. ἐξέτασις τῆς συνθέσεως, τὰς δὲ κατὰ μέρος χρείας, μικρὸν ὕστερον 1) προοίον ὁ λόγος διδάξει· οὐ γὰρ πᾶσιν ἢ τῶν προδύηθειῶν ὑλῶν χρῆσις ἀγαθὴ. τινὲς γοῦν ὥσπερ μόνην ταύτην τὴν σύνθεσιν ἐπιστάμενοι, ἀποτυχίαν ὑφίστανται ἐν τοῖς πράγμασι, ἀντικαταλλάσσοντες τοὺς σκοπούς· κενουῦσθαι γὰρ βουληθέντες, ἐπὶ πλεόν εἶρξαν τὴν τῶν περιττωμάτων ἔκκρισιν. δῆλον οὖν ὑπαρχέτω τοῖς τὴν Ἀσκληπιάδειον μετιοῦσι τέχνην, ἄς ἄλλη παρ' ἄλλοις ἕνησις φαρμάκων· οὐδὲ γὰρ μία τῶν νοσημάτων ἢ κακία, οὐδὲ αὐτὴ τῶν κράσεων ἢ φύσις· ὡς γὰρ Ἴπποκράτης φησὶν, ἡλικίην ἡλικίας μάλα διαφέρειν καὶ φύσιν φύσιος, οὐ μόνον δὲ ἢ τῶν ὑλῶν ἐναλλαγὴ ἀμείβει τὸ βοήθημα, ἀλλὰ καὶ ἢ ποιά αὐτῶν σύνθεσις· ποτὲ μὲν γὰρ πλείονος μέλιτος δεῖ ἐπεμβαλεῖν, συχοῦ δὲ ἔλαιου καὶ βραχυτάτου νίτρου, ποτὲ δὲ τοῦμπαλιν, ἐπιμιγνύντα δαψιλέστερον ἔλαιον. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἢ ἀντιδόχεια τῶν ὑλῶν χρηστέ· ἐφ' ὧν μὲν γὰρ διακαέστατός ἐστιν ὁ πυρετός, κολάζειν δεῖ τὴν τοῦ μέλιτος ποσότητα· εἰ δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς νόσου δεηθῆ μὲν τοῦ

1) προσὼν F.

βοηθήματος, τηρικαῦτα τῶν θερμότερων καὶ ξηροτέρων ἐπιτείνειν δεῖ τὴν ὕλην· πάρεστι γὰρ δύναμις προτροπῆς μόνον τῆς τῶν ἐρεθιζόντων χρήσεως· εἰ δ' ἐν πολυμέρῳ νοσήματι τοῦτο συμβαίη, τῶν χαλάντων δεῖ πλέον τι ἐπιμυγνῆναι· κἂν γὰρ προτρέψῃ τὴν φύσιν, ἀλλ' ἀσθενεῖ πρὸς ὧσιν μαρμυθεῖσα τῷ χρόνῳ.

Περὶ τῆς τοῦ ὕδατος κοινωνίας πρὸς
τὸν κλυσιτῆρα.

Ἡ μὲν οὖν τοῦ ὕδατος κοινωνία πρὸς τὸν κλυσιτῆρα ἀναγκαίως μὲν εἴληπται, οὐκ ἀναγκαίου δὲ τὸν λόγον ἔχει· πρὸς γὰρ τὸ τὴν τῶν λοιπῶν οὐσίαν ἐξυδαρῶσαι καὶ οἴονεϊ λεπτύνει, πρὸς εὐχερῆ πάροδον εἴληπται· ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθές, καὶ Ἰπποκράτης μαρτυρεῖ, ὑγρασίαν λέγων τὸ φύσιος ὄχημα· ὃν οὖν λόγον ἔχει περὶ τῆς τροφῆς, τὸν αὐτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ κλυσιτῆρος· ἀλλ' ἐάν τις φιλολοιδόρῳ γνώμῃ διαβάλλῃ τὸν λόγον φάσκων, ὡς καὶ τὸ ὕδωρ ἀναγκαίου λόγον ἐπέχει· εἰ γὰρ πρὸς τὸ λεπτύνειν τὰ λοιπὰ εἴληπται, ἔδει ποτὲ καὶ οἶνον παραλαμβάνειν ἢ ἑτέραν τινὰ ὑγρὰν ὕλην· ἀλλ' ἔστιν αὐτοὺς ἐλέγχειν ἀμαρτάνοντας πρὸς τὸ ἀληθές· δραστικὴ μὲν γὰρ καὶ οἶον ἀλλόκοτός τις ποιότης ἐν τῷ οἴνῳ πάρεστιν· εἰκὸς οἶον αὐτὸν διασφάλλειν τὴν τῶν λοιπῶν δύναμιν καὶ οἶον ἀνήνυτον ἀποτελεῖν τὸ φάρμακον, ἐπισύρων αὐτὸ εἰς τὴν οἰκείαν ποιότητα· τὸ γὰρ πλήθος τυραννοῦν πρὸς οὐσίαν ἀμβλύνει τὴν τῶν λοιπῶν ἐνεργεσίαν· μόνῃ γὰρ ἢ τοῦ ὕδατος φύσις, ἄς πρὸς τὰ ἄλλα ἄποιος οὐσα, κρύπτει μὲν ἑαυτὴν, προβάλλει δὲ τὰ λοιπὰ· ὅτι δὲ εἰληθές ἐστι τὸ λεγόμενον, ἐνεργεσιτάτην πίστιν ἔχει εἰς

αὐτῶν τῶν ἔργων μόνον μὲν γὰρ τὸ ἔλαιον πολλάκις παρελήφμεν, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν ἐτέρων¹⁾ ἐμβληθέντα. τὸ δὲ ὕδωρ καθ' αὐτὸ οὐποτε τις τῶν ἀρχαίων εἰσέφρησε δίχα τινὸς ἐπιμιξίας· ἀλλὰ εἰ καὶ τοῖς κάτω μέρεσιν ἀρρεῖον ἄφθνη γεννώμενον τῶν λοιπῶν, ἀλλ' οὖν γέ ἐστι χρήσιμον τῇ ἐναντία διαθέσει· ἐπὶ γὰρ τῶν διακαεστάτων καὶ πικροχόλων πυρετῶν ὀνήσει ὕδωρ χλιαρὸν ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως· διδόναι πίνειν· ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τῆς ἀμέτρου θερμότητος πέφρυνται τὰ ἐντοσθίδια, ζητεῖ δὲ ἀρωγὸν τὴν ἐκ τοῦ ψυχροῦ προσαγωγὴν, ἄρτι ἐπιεμένου τοῦ κλυστήρου, φθάσαι ἂν ὑποθεῖναι τὸ φάρμακον, καὶ φθίνει παθεῖν πρὶν ἂν πόση. τινὲς γοῦν ἀσχάλλοντες περὶ τὸ ἔργον, ἀποτυγχάνοντες τοῦ σκοποῦ, καὶ τὴν αἰτίαν ἀγνοοῦσι τοῦ συμβάντος· ἔτι γε μὴν δριμυτέρους καὶ καυσώδεις τοὺς πυρετοὺς ἀπεργάζονται· ὥσπερ γὰρ τινὰς ἀπλαῦ ὕγρου ἔμφορηθέντας τὰ φλεγμαίνοντα τῶν μορίων τὴν φαρμακώδη ποιότητα καιριωτέραν τὴν πληγὴν ἀπηνέγκαστο· δελεασθεῖσα γὰρ ἡ φύσις ἐκαύθη τῇ ποιότητι. Ἐδείχθη οὖν καὶ ἡ τοῦ προπινομένου ὕδατος ὄνησις.

Περὶ τῶν εἰδικωτέρων κλυστήρων.

Περὶ μὲν οὖν τῆς ἀπλῆς καὶ πρώτης συνθέσεως εἰρηται· περὶ δὲ τῶν εἰδικωτέρων δεόν σκοπεῖσθαι ἀκολούθως, διὰ τοῦτο τὴν ἐξέτασιν ποιητέον. — Οἷς μὲν οὖν πολὺν χρόνον ἐπεσχέθη τὸ διαχώρημα, καὶ ὥσπερ ἀπελιθώθη ἐκ τῆς ἐπιμόνου στάσεως, ἔτι μὴν ἀπε-

1) Fort. ἐμβλήθην γι.

καρφώθη τὰ ἔντερα, 1) τοτηρικαῦτα ἐπιβάλλειν δεῖ τὰ τῶν πιτύρων ἀπόζεμα· ἔστι γὰρ γλοιῶδες καὶ χαλυστικόν, ἔτι γε μὴν καὶ αγγένειαν ἔχον πρὸς τὰς σιτώδεις τροφὰς, θάττοι διεγείρει τὴν δύναμιν πρὸς ἔξωσιν τῶν περιτωμάτων. δέχεσθαι δὲ τὸ ἀπόζεμα τῶν πιτύρων ἅμα τοῖς προειρημένοις. τέτρασι μὲν οὖν ἕλαις ἢ πρώτῃ σύνθεσις ἀπετελέσθη, στοιχείων ἀριθμὸν μιμησαμένη. ἀκολουθεῖ δὲ ταῖς πρώτοις τὰ δεύτερα, φέρει δὲ τὴν συγγένειαν τὰ δρῶν ἀνάμενα πρὸς τὰ πάσχειν περυσκότα. Ὅτι μὲν οὖν ἰσάριθμος, δῆλον. σκοπήσωμεν δὲ, εἰ καὶ τὸ εἶκελον αὐτοῖς πάρεστι πρὸς τὰ στοιχεῖα. τῷ μὲν οὖν πυρὶ προσανατίθεμεν τὸ μέλε· σύστοιχον γὰρ αὐτῷ φέρει δύναμιν· θερμότητα καὶ ξηρότητα κεκτημένον ἄερί δὲ τὸ ἔλαιον· ἔστι γὰρ κοῦφον ἐν ὑγροῖς, ὡς τὸ ἄμικτον αὐτοῦ τῆς οὐσίας δῆλοι. παρὶ δὲ τοῦ ζητεῖν τὸν ἄερα εἰ ἀμφοτέρων τῶν ποιότητων μετέλλησε, τοῖς πλείστοις τῶν φιλοσόφων διαπεφώνηται. Πλάτωνος μὲν καὶ Ἱπποκράτους ψυχρὸν αὐτὸν φασκόντων διὰ τὴν τῆς καρδίας χρεῖαν· θερμὴ γὰρ οὔσα τὸ ἐναντίον ζητεῖ, ἄηρ δὲ αὐτῇ τὸ φίλον· ὁ δ' Ἀριστοτέλης τῇ ἔσοπῃ τὴν φύσιν γνωρίζει· τὸ γὰρ θερμὸν κοῦφον λέγει, τὸ δὲ κοῦφον ἀνωφερές· ὁ ἄηρ δὲ ἀνωφερής· οὗτος ἄρα θερμός, ἀλλ' οὐ περὶ τούτων τανῦν σκοπούμεθα, αὐτὸ δὲ φιλοσόφων δόξαν τανῦν κρίνειν προυθέμεθα, οἰκείου δὲ σκοποῦ ἡρατίζομεν· ἔλαιον τοιγαροῦν ἐπιζητοῦντες οὐσίαν, δεόντως τούτων ἐμνήσθημεν, ἵνα μὴ μόνον ἐν τῷ παρ' ἡμῶν διαφῶμα, ὅπου γε καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν τοῦτο συνέβη· τὸ δὲ ἑσσυμένως ἔχει περὶ τὰ πράγ-

1) ποῦ δεῖ ἐπιβάλλειν τὸ τῶν πιτύρων ἀπόζεμα. In ora.

ματα· ἀλλ' ἡμῶν οὐ πρὸς ἔριν ὁ λόγος, πρὸς δὲ ἀλήθιαν ὁ σκοπός. πυρὸς οὖν καὶ ἀέρος μνημονεύσαντες πρὸς οἰκείωσιν ὕλαις ταῖς παρ' ἡμῶν ῥηθείσαις, τῷ τε μέλιτι καὶ τῷ ἐλαίῳ, μεταβῆναι λοιπὸν θεὸν καὶ ἐπὶ τὴν λοιπὴν συζυγίαν, ἵνα μὴ δόξωμεν ἀτελεῖ τὴν πρόθεσιν καταλιμπάνειν. τὸ μὲν οὖν νίτρον ὠμολόγηται γῆς φέρειν σύστασιν, κὰν ἐξ ὕδατος ἔχη τὴν γένεσιν· φέρει γὰρ τὸ ξηρὸν, ὅπερ ἀχώριστον γῆς. τὸ δὲ ὕδωρ οὐκ ἐναλλάττει τὴν φύσιν· οἷδὲ γὰρ ξένην τινα φέρει τὴν ἐνέργειαν, αὕτη μὲν οἷν ἢ τοῦ πρώτου φαρμάκου ἐτοιμολογία τέτρασι ταῖς πύσιν ὕλαις ὡσπερ τετραχίρῳ λύρα καὶ μελωδεῖ τοῖς κάμνουσι σιοτηρίαν. ἢ δὲ τῶν κατ' εἶδος εἰδῶν ἐξυλλαγὴ ἐκ τῆς τῶν πεπονθότων κράσεως λαμβάνεται καὶ μάλιστα τῆς δυστροπίας τῶν ροσημάτων. Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν πιτύρων χρήσεως εἴρηται· περὶ δὲ τοῦ ἀποζέματος τῶν τεύτων καὶ μάλιστα τῶν ῥιζῶν ἐφεξῆς λεγέσθω.

Περὶ τοῦ ἀποζέματος τῶν τεύτων καὶ τῶν ῥιζῶν.

Παρείληπται μὲν οὖν καὶ τοῦτο τὸ βοήθημα, ἐφ' ᾧ πλῆθος περιττωμάτων καὶ πύρωσις κρατεῖ τῶν ἐντέρων. ἀλλ' εἴ τις ζητοίη, ἐὰν ἢ φλέξῃς ἢ τὸ βλάπτων, διὰ τί μὴ μᾶλλον θριδαξῖν ἢ κορίω ἐνεπιστεύομεν τὴν ἴασιν; καὶ λέγομεν ὅτι οὐδὲ πρὸς μίαν αἰτίαν ὁ σκοπός· τὸ μὲν γὰρ τεῦτον σύνθετον κέκιηται τὴν δύναμιν· ψύχει μὲν γὰρ ποσῶς, ἀλλὰ καὶ χαλᾷ. ἀλλ' ἔδει ἀντὶ μὲν τοῦ ψύχοντος τὴν θριδακίνην παραλαμβάνειν, ἀντὶ δὲ τοῦ χαλῶντος τὴν μαλάχην, ἢ τὴν καλομμέ-

νην 1) ἀλθαίαν· ἀλλὰ πλεονεκτεῖ τῶν ἀμφοτέρων ἐν τῷ
 σιῆρει· ἀλωῶδη γάρ τινα ποιότητα κέκτηται, ἄλλως τε
 οὐτὶ τὰς ἀκρότητας ἀπέφυγε, τῆς μὲν θριδάκος τὴν
 ἀμέτρον ψύξιν· ἠπειλεῖ γὰρ νέκρωσιν· τῆς δὲ μαλάχης
 τὸ φροσῶδες. πρόκριτόν οὖν τὸ ἐν ἐνὶ ἀμφοτέρα εὐρί-
 σκεσθαι· ἄλλως τε οὐτὶ καὶ ἀρρήγιόν τινα κέκτηται δύναμιν.
 ἀριόζει οὖν ὁ διὰ τοῦ σεύτλου συνιδέμενος κλισιῆρ,
 οἷς 2) ἐμπαθεῖς οἱ νεφροὶ φιλοῦσι γὰρ μάλιστα ἐν
 ταῖς πυρεκτικαῖς διαθεύσειν ἐπιτείνειν τὰς ὀδύνας, καὶ
 μάλιστα εἰ ξηρὰ δυσκρασία τὸ ποιῆσαν ἦ.

Περὶ κενταυρίου.

Τὸ δὲ κενταύριον εἰληπται, ἐφ' ὧν ἰσχυρὰ μὲν ἦ
 δύναμις, ἀμιάζει δὲ τὸ κόσημα ἐξ ἐπιμειξίας χυμῶν
 γενόμενον οἷον τὸ ἡμιτριταϊκὸν καλούμενον· ἐν ταύτῳ γὰρ
 τῷ νοσήμωτι οὐ μόνον χολὴ πολεμία, ἀλλὰ καὶ φλέγμα
 δυναστεύει, ἔθεν καὶ κίνδυνος τὸ ἀπειλούμενον· ἀντι-
 ῥοπίαν γὰρ ἔχουσι πρὸς ἑαυτοὺς οἱ χυμοί· ἀμφω δὲ
 τὰ μαχόμενα ἐπισύρεται τὸ διὰ τοῦ κενταυρίου συντι-
 θέμενον φάρμακον. τοῦ μὲν οὖν ἐλαίου ἀφαιρεῖν προ-
 σῆκει· ἐπὶ τοῦ παρόντος, προσιθέτω δὲ τῷ μέλιτι· ἐπὶ μὲν
 γὰρ τοῦ διὰ τῶν πιτύρων αὔξειν δεῖ τὴν τοῦ ἐλαίου ποσό-
 τητα, ἐπὶ μέντοι τοῦ διὰ τῶν σεύτλων, τῶν μὲν ἑκατέρων
 ἀφαιρεῖν τὸ ποσόν, προσιθεῖν δὲ μόνου τοῦ νίτρου, τὸ μὲν
 οὖν ἔλαιον καὶ τὸ μέλι καὶ τὰ λοιπὰ δύο πρὸς τὴν

1) ὀλθαίαν F. 2) ἐμπαρεῖς F. Conjecti ἐμπαθεῖς. Voca-
 bulo enim ἐμπαρεῖς parca auctoritas.

τῶν περιττωμάτων κένωσιν τέτακται, ἡ δὲ τῶν κατὰ μέρος εἰδῶν προσβολὴ πρὸς τὰ τῶν νοσημάτων συμπτώματα. τὸ γοῦν κενταύριον διαδραμὸν τὴν ποιότητα τὰς ὑπερορίους τῶν σπλάγγων χώρας αὐτὴν τὴν πολεμοῦσαν ἐπισύρειται κακίαν, καθαρτηρίου μιμούμενον χρείαν. οὐ τοσαύτη μὲν οὖν τῶν φαρμάκων ἢ σύνθεσις, ὅση τῶν νοσημάτων ἢ διαφορὰ· εἰ γὰρ ἰσάρεθμα τοῖς λυποῦσι τὰ ἀλεξητήρια, τότε ἂν καὶ ἰδιώταις ἐγνωρίζετο ἢ ἰατρικῇ, ἀλλὰ τῷ ἀπειρῷ τῶν παθῶν ἀριθμῷ ὤρισται τις ποσότης βοηθημάτων, ἐν ἧ τῆς τέχνης ἢ ἀρετῇ γνωρίζεται, διαγνωστικοῖς σεμννομένη θεωρήμασιν· ἐνὶ γὰρ φαρμάκῳ ὁ ἰατρὸς ἐπιδέξιον χρησῖν συνάψος πολλοῖς τῶν παθῶν 1) ἀμβλύνει. Τὸ γοῦν κενταύριον, περὶ οὗ καὶ τὸν λόγον ποιούμεθα, πολλοῖς νοσήμασιν ἀλεξητήριον ὑπάγχει, μάλιστα τοῖς συμβαινούσιν ἐπὶ τῇ τῆς κοιλίας ἐπισπασεσι. τὰς μὲν οὖν ἥπατικὰς διὰθέσεις παραγγεῖ καὶ μάλιστα ἐφ' ὧν ἔμφραξις τὸ γένόμενον· ἔτι μὴν καὶ τὰς στομαχικαῖς διαθέσει συμφέρει, καὶ τοῖς τὰ ἔρθρα δυνάμιζομένοις, καὶ εἰπὼν· τι μόνον ἐκ φλεγμονατικῶν χυμῶν βιάζεται· προσυπακούειν δὲ 2) δεῖ τῇ ἐποχῇ τῆς γαστρὸς τὸ συμβάν· ἢ τὸ ἔμπαλιν διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς κοιλίας εἰ συνέβη τὰ προδεδηθέντα. ὡσπερ οὖν γένος παντάρχου ἐννάει τὴν τῆς γαστρὸς βλάβην, ἢ δὴ ὑποκείμενα γνώριζε τὰ κατὰ μέρος λεγόμενα. διὰ ταῦτά γε μὴν τὰ πάθη παρείληπται τὸ κενταύριον. ἐπεὶ δ' αὐτῶν

1) Legas ἀμύνει. 2) δεῖ τῇ ε conjectura scripsi, quum tinea hunc locum exederint.

οὐ μία βλάβη, ποτὲ μὲν γὰρ ἐν ἀτονίαις ἀδικεῖται κατὰ τὴν τοιάνδε κράσιν αὐτῶν ἑλλείπει ἢ πλεονασμῷ τὴν νόσον κεκτημένων ἢ λεπτιότητι ἢ δριμύτητι ἢ παχύτητι καὶ γλισχρότητι ἀνωμένων, ἢ φλεγμονῆς στενοχωρούσης, ἢ τῆς συνεχείας λυθείσης. Σκοπητέον οὖν ποία τῶν εἰρημένων βλαβῶν ὀνήσει τὸ φάρμακον. πρόδηλον δὲ καὶ τῶν συμπιπτόντων ὡς ἐπὶ τῶν ἔμφραξιν ὑπομεινάντων καὶ ὑπὸ παχέων χυμῶν βλαπτομένων τὸ κενταυρίον ἐστὶν ὠφελιμώτατον· καὶ γὰρ τοῖς ἀνωτεροκοῖς διδόμενον ἐκφρακτικὴν κέκτηται δύναμιν. ὠμολογῆται δὲ αὐτοῦ καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς χρήσις, ὅτι τὴν προεξηραμένην κέκτηται ἐνέργειαν.

Περὶ κολοκυνθίδος.

Περὶ δὲ τῆς κολοκυνθίδος τανῦν σκοπητέον, ἐπὶ τίνων καὶ αὕτη χρήσιμος· οὐ γὰρ ἐπικοινωνεῖ τῇ τοῦ κενταυρίου δυνάμει. ὅσον δὲ ἀνόμοιον ἐστὶ πρὸς ὕλην, τοσοῦτον στασιάζει πρὸς ἐνέργειαν. δέον οὖν ἡμᾶς διορίζοντας τὴν ὕλην, διαφορὰν αὐτῇ καὶ τῶν παθῶν ὑποβάλλειν· ἄλογον γὰρ καὶ ἀνήνυτον τὸ παντάπασι προσφέρειν, ὡς οὐκ εἰδότας ὅτι ἄλλα παρ' ἄλλοις τὰ ἐπωφελῆ· ὥσπερ γὰρ τῆς καθολικῆς ἐξαλλαγῆς πεφρόντισται τοῖς παλαιοῖς, οὕτως καὶ τῆς μερικῆς παρακελεύονται γὰρ ἄλλα μὲν παιδίους προσφέρειν, ἕτερα δὲ νέοις καὶ γέροισιν ἄλλα, ἔτι μὴν καὶ τὰ ἔθνη καὶ τὰς χώρας διακρίνοντας· οὕτως γὰρ τὸν οἰκεῖον σκοπόν 1) ἵαται λαμβάνειν τὴν φύσιν ἅμα τῷ λόγῳ ποδη-

1) Mendum. Emendo ἕωσιν.

γόν τούτων λαμβάνοντες· ὡσπερ γὰρ ἡ φύσις, ζῶον
1) μηχανωμένη κατασκευήν, ἀπένειμε τοῖς μορίοις ἰδικὰς
χρείας, οἷον ποσὶ μὲν τὸ ἐπὶ γῆς ἐρείδεσθαι, χερσὶ δὲ
τὰς οἰκειοτάτας πράξεις, καὶ ἄλλο τε μὲν ὀφθαλμοῦ
ἔργον, ἄλλο τε δὲ ἀκοῆς, καὶ τῶν λοιπῶν τὰ καθ' ἕκα-
στον διαφόρους κέκτηται τὰς ἐνεργείας, τὸν αὐτὸν τρό-
πον καὶ ἡ τέχνη μιμουμένη τὴν φύσιν, τὴν τῶν φαρ-
μάκων ἐπενόησε σύνθεσιν, ἄλλην ἄλλοις παραδοῦσα
τὴν χρείαν· τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ἢ ψυχρὸν ἢ ὑγρὸν ἢ
ξηρὸν ἢ φύσις δεδώρηται, τὸ δὲ ποσὸν ἢ τέχνη χαρί-
ζεται ἐκ τῶν παρασχόντων καὶ τοῦτο καρπωσαμένη.
ἄλλη οὖν ἡ χρῆσις τῆς κολοκυνθίδος παρὰ τὸ κενταύ-
ριον· εἰδικὰς γὰρ καὶ οἶονεῖ τοπικὰς φέρει τὰς ὠφε-
λείας τοῖς περὶ κεφαλὴν πάθεισιν ἐνδυσσάμενη καὶ τὴν
τῶν λοιπῶν σύνθεσιν πρὸς διττὴν καθὼς προεῖπον
χρείαν. τοῖς μὲν οὖν φρενιτικοῖς ἐπωφελέστατον· ἀρί-
στη δὲ καὶ τοῖς καρουμένοις καὶ πρὸς τοὺς μανιώδεις
καὶ μελαγχολικοὺς δαιμονίως ποιεῖ, μάλιστα δὲ καὶ
ἐπὶ τῶν περιττωματικῶν ἐγκέφαλον ἐχόντων, ὄθεν σκο-
τώσει καὶ καρηβαρίαις, ἡμικρανίαις τε καὶ βαρυνκοῖταις,
ἅπασιν τούτοις ἄριστον φάρμακον τὸ διὰ τῆς κολοκυν-
θίδος συντιθέμενον. πολλῶν μὴ μνημονεύσας, τοῦ
μείζονος ἐν ἀξιώματι καὶ χαλεπωτάτου ἐν ταῖς νόσοις,
ὧν ἡ ἀποβολὴ τῆς ἐνεργείας ἄκοσμον παντελῶς τὸ
ζῶον καθιστᾷ, τούτου τὴν ἐξέτασιν παρέστηκεν ὁ λόγος.
πολλὰ μὲν οὖν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς συμβαίνει πάθη·
πλεῖστα δὲ καὶ παρὰ τῶν παλαιῶν αὐτοῖς ἀναγγρα-
πται βοηθήματα, ὧν Ἰπποκράτης ἐκ τοῖς ἀφορισμοῖς

1) μηχανωμένου F.

συλλήβδην ἐμνημόνευσεν εἰρηκῶς, ὀφθαλμῶν ὀδύνας λουτρον ἢ πυρία ἢ φαρμακεία ἢ φλεβοτομία ἢ ἀκρατοποσία λύει. ἀλλὰ περὶ λουτροῦ καὶ φλεβοτομίας καὶ τῶν ἄλλων, ἐτέρου ἂν εἶη λόγου σκοπεῖν, περὶ δὲ τῶν φαρμάκων τανῦν λεγέσθω. τρεῖς μὲν οὖν καὶ αὐτῆς αἰ ἰδέαι, ὧν ἡ μὲν πρώτη διὰ καθαρτηρίου, ἡ δὲ δευτέρα διὰ κολλυρίων, ἡ δὲ τρίτη διὰ κλυστήρος. πλεῖστοι μὲν οὖν καὶ οὗτοι κατὰ διαφορὰν, ἀλλὰ τῶν διὰ τῆς κολοκυνθίδος πρὸς τὸ παρὸν ληπτέον, ὅσον τοῖς ὀφθαλμιῶσιν. ὑπάρχει ὠφελιμώτατον, οὐ μὴν πᾶσι μετὰ προσδιορισμοῦ γὰρ τὴν ἐξέτασιν ποιεῖσθαι δεόν· ἐφ' ὧν μὲν γὰρ δριμυτὸν καὶ λεπτόν τὸ ῥεῦμα ἐπιρῶει, εἴργειν δεῖ τὴν τοῦ φαρμάκου χρῆσιν· ὡς ἐπίπαν γὰρ οὐδὲ τὰ τῆς κοιλίας τούτοις ἐπέχεται· ἐφ' ὧν δὲ φλεγμονὴ μεγίστη καὶ τῆς ἐπιφανείας ἔρευθος, ἔτι μὴν καὶ τῆς κεφαλῆς βάρος, παχεῖα δὲ ἡ τοῦ ῥεύματος σύστασις, προσυπακούειν δὲ δεῖ, εἰ πρὸς τούτοις καὶ τὰ τῆς γαστροῦ δυσδιαχώρητα, τοτηνικαῦτα πληθὺν περιττωμάτων διαγνῶνους δέχου τὸ βοήθημα· οὐ γὰρ τὴν τυχοῦσαν λήψην ὠφέλειαν· 1) παρ' αὐτὰ γὰρ τὴν μὲν κοιλίαν εὐλυτον παρασκευάζει· αἰσθητὴν γὰρ ὄψει τὴν τῶν λυπούντων ὑγρῶν ἔξωσιν. εἰκὸς οὖν παύσασθαι καὶ τὰς βαρυτάτας ἀνίας. διὸ δὲ ἀληθῶς ἀρῶνται πρὸς τὰς προειρημένας διαθέσεις τὸ διὰ τῆς κολοκυνθίδος συντιθέμενον φάρμακον, ἡ τῶν ἀντιδότων δύναμις ἐπιδείξει· ὡς ἐπίπαν γὰρ αἰ δὲ αὐτῆς συντιθέμεναι ἐξαιρετόν τινα ἐπιτηδειότητα πρὸς τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν πάθη κέκτηται, καὶ ἔξισταί μοι ἀντιστρόφους προσηγορίας τοῖς ὑπηλάτοις τι-

1) i. q. παραντία.

θέσαι, καθαρῆρια μὲν καλῶς τοὺς κλυστήρας, κλυστή-
ρας δὲ τὰ φάρμακα τῶν γὰρ ἀμφοτέρων τὸ τέλος κοι-
νόν, ἢ τῶν περιττωμάτων κένωσις. καὶ περὶ μὲν τῆς
κολοκυνθίδος αὐτάρκως εἴρηται.

Περὶ καλαμίνθης.

Περὶ δὲ τῆς καλαμίνθης διαληπτέον, τίσι τῶν νο-
σημάτων καὶ ἢ διὰ ταύτης σύνθεσις τυγχάνει ὠφέλι-
μος. ἀρρῆγει μὲν οὖν τοῖς πλευριτικοῖς καὶ τοῖς εἰλεώ-
δεσι νοσήμασιν, οὔστινας καὶ χορδαψοὺς προσαγο-
ρεύουσι. χρησιμεύει δὲ καὶ τοῖς τοὺς πόδας ζευματι-
ζομένοις καὶ τὰ ἄρθρα ἀνωμένοις, ἄλλην κατὰ σύνθε-
σιν τῆς τοῦ φαρμάκου ἐνεργείας ἐκ τῆς ἐπιδεξίου χρή-
σεως δεχομένη δύναμιν τὴν μὲν γὰρ τοῦ μέλιτος κο-
λάζειν, τοῦ νίτρου δὲ ἐπαύξειν τὴν ποσότητα αὐτῆ
γὰρ ἢ τῶν νευρωδῶν οὐσία πέπονθε δι' ἐντέρων μὲν
τὴν βλάβην δεικνύουσα ἐπὶ τῶν εἰλεῶν, ἐπὶ δὲ τῶν
πλευριτικῶν δι' ὑμένος τοῦ ὑπεζωκότος.

Περὶ τοῦ πρασίου.

Καὶ τὸ τοῦ πρασίου δὲ ἀφέψημα τῷ κοινῷ κλυ-
στήρι συμπλεκόμενον κωλικῶς ἄκρως ἀρρῆγει, νίτρον
δὲ δεῖ ἐμβάλλειν καὶ πηγάνινον ἔλαιον ἀντὶ κοινοῦ, τὸ
δ' ἀνηθον προστιθέναι τῷ φαρμάκῳ συμφέρει, οἷς εὐ-
παθῆς ὁ στόμαχος, καὶ εἰ μάλιστα εἴη ἀνορεξία τὸ
κρατοῦν, καὶ βρομώδης ποιότης, ἐρυγὴ τε ἀηδῆς, καὶ
φλεγμονὴ τοῦ μορίου, ἐπεμβάλλειν δεῖ τοιτηρικαῦτα
τοῖς λοιποῖς καὶ οὐ συχνὸν κύμινον ἐναντίως δὲ τοῖς
ἐμπροσθεν εἰρημένους ποιεῖν τὰς μίξεις, ἀφαιροῦντα μὲν

τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ νίτρου, ἐπίμετρον δὲ τι χαριζόμενον τῷ μέλιτι· οὕτω γὰρ ἑνύσει τὸ δέον ταῖς τῶν μετρῶν ἐναλλαγαῖς. δεῖ δὲ τεκμαίρεσθαι τὴν τε τοῦ κυμίκου καὶ ἀνήθου δύναμιν ὅτι παραμυθῆσεται καὶ διὰ γαστρὸς ἐμποροῦμενον τὸν στόμαχον, ὅπου γὰρ καὶ διὰ τῆς ἐναντίας θέσεως προσαγόμενα αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὠφέλει. ὅτι δὲ ἀληθῆς ὁ λόγος, τοῖς ἀνωτεροῖς τὰ κάτω συμβάλλεσθαι, ἔπνον πολλάκις δεηθέντες ὅπιον πῶ δακτυλίῳ προσθέντες ἠνώσαμεν τὸ δέον. τί δὲ μὴ καὶ αὐτὸν Ἰπποκράτην προσφέρω μάρτυρα τοῦ λόγου φάσκοινα, ξύρροιαν μίαν καὶ ξύμπνοιαν μίαν, μάλιστα τοῦ στομάχου συγγένειαν ἔχοντος πρὸς τὴν κοιλίαν; τί δὲ λέγω συγγένειαν καὶ μὴ μᾶλλον ἐν μύριον ταῖς διαφόροις ἐνεργείαις ἐτέρας κτησάμενον προσσηγορίας;

Περὶ ἀβροτόνου.

Ἔστι μὲν οὖν δριμυτάτη ἡ τοῦ ἀβροτόνου ποιότης, ἀρμόζει δὲ τοῖς ὑπὸ τῶν ἐλμίνθων ὀχλουμένοις τὴν σύνθεσιν τῶν λοιπῶν καὶ τοῦτο δεξάμενον, μάλιστα δὲ πλεόν τι τῶν ἄλλων τὸ νίτρον. συμβαίνει δὲ ἡ τῶν ἐλμίνθων γένεσις μάλιστα τοῖς παιδίοις ἐκ τοῦ ἀβροδίατον αὐτὰ ἔχειν βίον, καὶ πλημύραν ἔχειν ὑγρότητος. ἐξ ἀπειρίας οὖν μάλιστα συμβαίνουσι σηπομένων τῶν χυμῶν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν βορβορωδῶν ὑδάτων γίνεται δι' ἐπίμονον στάσιν, τοῦτο ἐπὶ τῶν παιδίων μάλιστα γίνεται διὰ τὸ ὠμὸν καὶ ἄπεπτον τῶν χυμῶν. πολλὰ μὲν οὖν βοηθήματα παρὰ τῶν παλαιῶν τούτοις ἀναγράφονται τὰ μὲν διὰ πομάτων, τὰ δὲ δι' ἐπιθεμάτων. ἡμῖν δὲ νῦν περὶ κλιστήρος ἢ ἐξέτασις τοῦ

πρὸς τοὺς σκώληκας ἀλεξητηρίου· τῶν γὰρ ἀμφοτέ-
ρων 1) ἰσχυροτέρα ἢ διὰ τούτου χρῆσις· ἡράδιος γὰρ ἔ-
τῶν ἐλμίνθων ἔσται φθορὰ, διὰ τὸ καὶ τὴν θέσιν τῶν
ἐντέρων ἐγγὺς ὑπάρχειν. ἐπεὶ δὲ λογικωτέραν μέθοδον
ὑπέθεμεθα, ἀναγκαῖον καὶ τῶν ἡλικιῶν μνημονεῦσαι·
οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ παισὶ καὶ γέροισι συμφέρει, ἀλλὰ
παισὶ μὲν ὡς ἄτε ὑγροτέροις, πλέον τι τῶν ξηροτέρων
ἐπεμβάλλειν οἶον ἵντρον καὶ μέλιτος πλέον τι τοῦ
φαρμάκου ἔχοντος· ἀνέχεται γὰρ τούτων ἀλύπως. διὰ
μὲν γὰρ τῶν ὁμοίων τὴν ὑγίαν φυλάττομεν, διὰ δὲ
τῶν ἐναντίων τὰς νοσώδεις αἰτίας ἀποβάλλομεν. ὅτι δὲ
ἡράδιος ἀνέχεται τὰ παιδία τῶν δριμέων φαρμάκων,
τὰ κολλύρια δῆλα ὧν ἡ χρῆσις πρόδηλος καὶ τοῖς τὴν
πεῖραν πρὸςβέουσιν· ἐκ γὰρ τοῦ μέρους δεῖ καὶ τὸ
πᾶν σύγκριμα τεκμηρῶσθαι. ὅτι δὲ τὰ ὑγρότερα δεῖται
τῶν ξηροτέρων, Ἰπποκράτης μαρτυρεῖ λέγων, ἔλκεα
ξύμπαντα τέγγειν οὐ χρῆ. ὅπερ οὖν νόσος ποιήσῃ τῆς
συνεχείας λύσιν, τούτῳ ἢ τῶν παιδῶν φύσιν τῷ ἐναύλω-
τῆς γενέσεως. τοῖς δὲ ἀκμάζουσιν ἀφαιρεῖν μὲν προσή-
κει τοῦ μέλιτος, ἐπαύξειν δὲ τὴν τοῦ ἔλαιου οὐσίαν·
πάρεστι γὰρ ἐπὶ τούτων πολὺ τὸ θερμὸν, καὶ ἐν τούτῳ
ἡ νόσος δυναστεύει. ἐπέχεται οὖν τούτοις τὸ περι-
τωμα οὐ τοσοῦτον τῷ τὴν χολὴν ἐλλείπειν, ὅσον διὰ
τὴν οἰκειαν αὐτῶν ξηρότητα καὶ φρύξιν. γέροισι δὲ
τοῦμπαλιν ἐπαύξειν δεῖ τὴν τοῦ μέλιτος ποσότητα·
ψύξει γὰρ πάσχοισι τὴν βλάβην τῷ τὴν χολὴν ἐλλεί-
πειν, ὥστε κατ' ἔλλειψιν τῆς χολῆς ἢ ἐποχῇ τῆς γα-
στρός ἐπὶ τῶν γερόντων γίνεται. ὅτι δὲ ἀληθές ἔστι

1) ἰσχυροτέρων, F.

τοῦτο καὶ τῇ ἀπουσίᾳ τυφλώττει τῆς ὕλης καὶ δυσαρρεστέϊ περὶ τὸ ἔργον ἢ γαστήρ πρὸς ἔκκρισιν, αὐτὸς Ἰπποκράτης ἐν ἀφορισμοῖς δηλαῖ λέγων, δάσασοι νεοῖσιν αἱ κοιλίαι ξηραὶ εἰσι, τουτέοισιν ἀπογρηάκονσι ξηραίνονται, τῇ μεταβολῇ τῶν ἡλικιῶν συμμεταβαλλομένων τῶν χυμῶν εἰς ἐναντιότητα περιτρέπονται τὰ τῶν χειρῶν· αἰεὶ γὰρ μαχόμενα ἑαυτοῖς τὴν φορὰν ποιεῖται τῇ τῶν καιρῶν διαδοχῇ, οἷον εἰ τῷ ἀκμάζοντι χολὴ περιττεύει κατ' οὐσίαν καὶ ὑγρὰ ἢ γαστήρ· ἔστι γὰρ ὅτε ποιότητι ἀμέτρως θερμὴ οὐσα ξηραίνει τὸ σκύβαλον. εἰ μὲν οὖν ἐν οὐσίᾳ δέξεται τὴν ὑπερβολὴν, ῥαδίως ἀπωθεῖται τὸ σκύβαλον· εἰ δὲ τῇ ποιότητι πλεονεκτήσει ἀναποθεῖσα ἐν τοῖς στερεοῖς, πλεόν ξηραίνει τὴν κοιλίαν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἡλικιῶν ἡμῖν διώρισται κατὰ δύναμιν· ἐν τοῖς πρὸ τούτων μὲν γὰρ καὶ τὴν ἐν τοῖς νοσήμασιν ἐξαλλαγὴν τῶν βοηθημάτων διείλεν ἡ διδασκαλία. δυνήση δὲ αὐτὸς ποδηγηθεὶς ἐκ τῶν πρώτων καὶ τὰς κρίσεις μετιέναι καὶ τὰς φύσεις ἀμύζεσθαι· γυναῖκας μὲν γὰρ γέρονσι παραβάλλον, εὐνούχους δὲ γυναῖξι, καὶ τῶν ἄλλων καθ' ἕκαστον ἐν ἐνὶ παραβάλλον, δυνήση μὴ ξενίσειν ταῖς προσαγωγαῖς τῶν βοηθημάτων, κοινὴν μέθοδον τὴν τῶν ἡλικιῶν διαγνοῦς. καὶ γὰρ τὸ ἄριστον καὶ ἐπισπαστικὸν τῆς τέχνης διὰ τούτων λαμβάνεται. ἡμῖν οὖν τὴν συντομίαν ἐλομένοις διὰ τὸ εὐμνημόνευτον, καὶ ταῦτα εἰς θήραν βοηθημάτων αὐτὸς δυοῖν στοιχειωθεὶς κατακερμάτιζε τὸν λόγον πρὸς τὰ κατὰ μέρος.

Περὶ πυρετῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις
ἐνετήρων.

Ἡ τῶν πυρετῶν κακία οὐ πᾶσα πᾶσιν ἢ αὐτῇ ἐναλλάττει γὰρ ἢ παρὰ τὴν κράσιν τῶν πασχόντων, ἢ παρὰ τὴν ποιούσαν αἰτίαν, ἢ διὰ τὴν τῶν μοριῶν διάθεσιν καὶ οἷον συμπάθειαν ἢ παρὰ αὐτοὺς τοὺς ὑποδεξαμένους τόπους τὴν νόσον· οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τροπῇ πνεύματος λαμβάνουσι τὴν γένεσιν, οἱ δὲ ἐπὶ σήψει χυμῶν, οἱ δὲ αὐτοῦ τοῦ στερεοῦ τὴν βλάβην ἢ πρώτως ἢ δευτέρως ὑπομείναντος· ποτὲ μὲν γὰρ ὁ χρόνος τῇ τάξει παράγει τὴν νόσον τῷ στερεῷ, ποτὲ δὲ εὐπαθεῖα φθάνει τὰ λοιπὰ ἐν φθορᾷ. τῶν μὲν οὖν ἐπὶ σήψει χυμῶν πάλαι τὸν λόγον ἐποίησάμεθα, ὁπνίκα τὸν τῶν περιττωμάτων διεξηρχόμεθα σκοπὸν τῇ κοινῇ τῶν φαρμάκων συνθέσει χρώμενοι. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀμφομερινῶν νίτρον πλέον κλυστῆρι ἐμβάλλειν καὶ συμμέτρον μέλιτος καὶ βραχυτάτου ἐλαίου· ἐπὶ μέντοι τῶν τριταίων τὸ ἐναντίον, πλείονος μὲν ἐλαίου, τῶν λοιπῶν δὲ τῶν δυοῖν κεκολισμένων ἐν ποσότητι, ἀποζέματος προστιθεμένον τεύτλων. ἐπὶ δὲ τῶν τεταρταίων ἰσόρροπος ἢ τῶν λοιπῶν ποσότης· χαλαῖσθαι γὰρ φιλεῖ ὁ χυμὸς ὅτι ξηρὸς ἐστὶ, θερμαίνεσθαι δὲ ὅτι ψυχρὸς. συνεψεῖν δὲ δεῖ τῷ ὕδατι τῆς χρείας ἐλέβορον μέλανα διττῆς ἕνεκεν αἰτίας, ἀποβολῆς περιττωμάτων, κενώσεως χυμοῦ. 1) Καίρως δὲ λοιπὸν ἂν εἴη μεταβῆναι πρὸς τὴν τῶν ἐκτικῶν ἐνετήρων σύνθεσιν ἐκτὸς πάντων τὴν πρώτην γενομένην. οὐ γὰρ ζυπτικῶν ἡμῶν φαρμάκων χρεῖα, ἀλλὰ μαλακτικῶν καὶ τῶν ποσῶς δυ-

1) Περὶ ἐκτικοῦ. In ora.

ναμένων ἐμφύχειν πρώτως, δρώντων ὁμιλλὰ τῶν πασχόντων· οὐ γὰρ διὰ μέσου τῆς κενώσεως ἀρρήγουσιν· ἄπεστι γὰρ χυμὸς ἐν στερεῷ τῆς ὕλης ἀρρήκτω δεσμῷ προσδεδείσῃ· ἔτι μὴν οὐδὲ περίττωμα ἐναποκέκλεισται· ἀτροφία γάρ ἐστι τῆς φύσεως, ὑπο τοῦ χρόνου μαρανθείσης τῆς δυνάμεως. τοῖς μὲν οὖν περιφρυγῶς κανσομένοισι, ἀρήγει τὸ τοῦ λινοσπέρμου ἀπόζημα, οὐχ ἄλυμυρῷ οὐδὲ δηκτικῷ, ἀλλὰ γλυκεῖ καὶ κούφῳ. ἐψεῖν δὲ τὸ λιγόσπερμον ἐν τῷ ὕδατι μὴ λαύρῳ πυρὶ, ἵνα μὴ φρυγὲν ἐξίτηλον πάθῃ τὴν ἐνέργειαν. διὰ μέσου οὖν ἐτέρου ὕδατος δεῖ τούτου τὴν ἔψησιν ποιῆσθαι, ὅνπερ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἀρωμάτων φυλάττομεν· τῇ τέχνῃ τὴν εὐωδίαν. οὐχ ὡσπερ δὲ ἐπὶ τῶν ῥυπτικῶν πληθὺς δεῖ ἐπιέναι· οὐ γὰρ πρὸς ἔξωσιν ἀλληπτται, οὐδὲ τὴν ἀνθυποστροφὴν ἐπαγγέλλεται· τὴν γὰρ παραμυθίαν τῇ μονῇ παρέχει, χρησιμεύει δὲ πρὸς τὰς τῶν ὑγρῶν δριμείας ἐπιθρέσεις τοῖς κατὰ τὰ ἔντερα ὑφιζάνουσιν· ὀδύνη γὰρ τις καὶ δῆξις ἀνιαρὰ κατὰ τοῦξ τόπους ἐκείνους ἐστί. τῇ μὲν οὖν γλισχρότητι παρεμπλάσσει τὸ σῶμα, τῇ δὲ δυνάμει σβέννυσι τὴν φλέξιν. συμβαίνει οὖν ἢ καῦσις δι' ὃν προστίθῃμι λόγον, ὅτι ἐν τοῖς νοσήμασι τούτοις ἀσιτία κρατεῖ τὸ ζῶον. ἀναφθέντος δὲ παντὸς τοῦ συγκράματος, εἰκὸς δριμυτέραν τὴν χολὴν γενέσθαι. ὅσον οὖν αὐτοῖς περιτεύει, εἰς τὰς ἐν τοῖς ἐντέροις ἕλικας φέρεται, ἀναπίνεται δὲ διὰ λεπτότητα, ὅθεν συμβαίνει δῆξις αὐτοῖς καὶ ἄμετρος πύρωσις. προσακτέον οὖν τὸ βοήθημα θερμὸν πρὸς παραμυθίαν διττὴν τῆς τε ἐπιφανείας καὶ τοῦ βάθους· ταῖς γὰρ δρώσαις ὕλαις τὰ μὲν ἐστιν ἐπίκτητα, τὰ δὲ σύμφυτα, οἷον τῷ ὕδατι σύμφυτον μὲν τὸ ψύχειν, ἐπί-

κτητον δὲ τὸ θερμαίνειν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τῆ φύσει δεῖ ἀπονέμειν, τὸ δὲ δεύτερον τῆ τέχνη. τῷ μὲν οὖν θερμῷ εὐτρεπίζομεν 1) τὴν πάροδον, τῷ δὲ ψυχρῷ ἐμπιατεύομεν τὴν διάθεσιν. τὰ αὐτὰ δὲ ἔστι τὰ ἐκ τῆς τέχνης μηχανήματα, πρὸς τὸ τὰς ὕλας εὐπαραγώγους ποιεῖν τοῖς ἐν βιάθει τῶν σωμάτων δεομένοις βοήθειας. Καὶ περὶ μὲν τοῦ λινοσπέρμου ἱκανὰ καὶ ταῦτα.

Περὶ ὕδροροδίνου.

Διαληπτέον δὲ καὶ περὶ τοῦ ὕδροροδίνου ἐνεξήρος, τίσιν ἔστι συμφέρον· οὐ γὰρ ὡς πάρεργον τοῦτο τῆ πείρα παρείληπται· ἀληθῆ γὰρ αὐτοῦ τὴν τοῦ ἐλαίου εὐρομεν δύναμιν, ἰδικὴν δὲ ταύτην ὑπάρχουσαν. τινὲς μὲν γὰρ τοῦ ὕδροροδίνου καὶ τοῦ λινοσπέρμου μίαν ὑπέλαβον δύναμιν, σκοπὸν ἕνα τὴν ψύξιν εἰσηγούμενοι, οὐ δοκιμάσαντες τὰς οὐσίας οὐδὲ διαγνόντες τὰ μέτρα τῶν δυνάμεων. εἰδέναι οὖν δεῖ ὡς καὶ ὕλην ἀρίστην δεῖ ἐπιλέγεσθαι, ἵνα κὰν τῆ ποιότητι φέρῃ τὸ χρησίμον καὶ μὴ στασιάζῃ τῆ οὐσίᾳ. ἄλλη μὲν οὖν ὕλη τοῦ λινοσπέρμου καὶ ἄλλη τοῦ ὕδροροδίνου. εἰ οὖν διαφέρουσά ἐστιν ἡ ὕλη, ἐναλλαγὴ καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς παθῶν ἔσται. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἐκτικῶν πλέον ὀνήσει τοῦ ψύχοντος τὰ χαλῶντα, ἐπεὶ καὶ ἡ νόσος μᾶλλον ἐν ξηρῷ ὑπάρχει ἢ περ ἐν θερμῷ· δεῖ γὰρ τεκμαιρόμενον τὸ νικῶν τῆς συζυγίας τῶν κράσεων εἰς κακίαν, αὐτῷ πλέον προσοικειῶν τὸ βοήθημα· οὕτως γὰρ ἐπιτευκτικὴ γενήσεται τῶν φαρμάκων ἡ δύναμις, ζυγοστατούν-

1) τὴν addidi.

των ἡμῶν τὰς καθ' ἑκάστου νοσήματος ῥοπὰς. Περὶ μὲν ὑδροροδίνου ἱκανὰ καὶ ταῦτα.

Περὶ τῆς διὰ κωδύων συνθέσεως.

Ξένη δὲ τις νενόμισται ἢ διὰ τῶν κωδύων σύνθεσις πρὸς τὴν τῶν ἐνετήρων χρεῖαν. περὶ μὲν οὖν τῶν περὶ κεφαλὴν πᾶσιν ὠμολόγηται, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐνεσιῶτος κοσποῦ πᾶσι διαπεφώνηται, ἀλλ' οὐ μὴν τοῖς λόγῳ τὴν τέχνην μετερχομένοις, διδάσκαλον τὸν Ἴπποκράτους νόμον λαβοῦσι, φάσκοντα ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται, ξύζοιαν καὶ ξύμπνοιαν μίαν. προσακτέον δὲ τὸν προκειμένον ἐνετήρα, οἷς ξηρότης ἄμετρος κρατεῖ καὶ ἀγρυπνία· ἀλλ' οὐ πρώτως διὰ τὴν ἀγρυπτίαν τὸ βοήθημα, ἀλλὰ διὰ τὴν ξηρότητα. τοπικὰς μὲν οὖν δεῖ προσφέρειν τῇ κεφαλῇ βοηθείας· οὐ γὰρ εἴργομεν ταῦτα, ἀλλ' ὁμως καὶ διὰ τῶν μερικῶν χρήσεων τοῖς πρωτοπαθοῦσιν ἐπιβοηθεῖν δεόν. δεόμεθα δὲ τοῦ ὑδρελαίου διὰ τὴν οἶον ἀπολίθωσιν τῶν μορίων· οὐ γὰρ ὕλη τὸ βλάπτον, ἀλλ' αὐτὴ ἢ τοῦ σώματος οὐσία ὡσπερ εἰς ἀλίβαντα περιέσθη. δεῖ δὲ φροντίζειν τῆς ποσότητος τοῦ ἐνιεμένου, ὡς μάλιστα στοχαζόμεον τῆς κρατούσης νόσου. εἰγὰρ πλέον ἢ ἔλαττον προσενέγκοις τοῦ βοηθήματος, ἕξ ἑκατέρου τοῦ ποσοῦ μεγαθύεις τὸ νόσημα· εἰ μὲν γὰρ ἐν τῷ πλείονι τὸ πταῖσμα συμβῆ, μετὰ τὴν κάθαρσιν τῆς νόσου τὸ περιττὸν δεύτερον εἰς πάθος προκαλεῖται τὴν φύσιν, καὶ μεταστιάσει ἑνὸς τὸ δεύτερον παρφυρίσταται. καὶ τὸ ἔμπαλιν δὲ ἐλλεῖπον οὐ χρηστὸν, ἰσοσθενῆ μὴ κερτιμὲνον τῇ νόσῳ τὴν δύναμιν τυραννηθὲν γὰρ ὑπ' αὐτῆς καὶ οἶονεῖ μισαδουλωθὲν,

μοῖρα γίνεται τῆς νόσου, καὶ ὅπερ τὸ 1) νικῶν βούλεται, ὑπομένει τὸ ἥττηθέν. καὶ περὶ μὲν τούτου ἱκανὰ καὶ ταῦτα.

Περὶ τοῦ ὕδρομέλιτος.

Περὶ δὲ τοῦ ὕδρομέλιτος νῦν σκοπητέον. καὶ γὰρ καὶ ἡ τούτου χρῆσις πολλοῖς τῶν παλαιῶν ἐγνωρίζεται. ὠφελιμώτατον οὖν καὶ τούτου τὴν χρῆσιν εἰπεῖν, καὶ τὴν τῶν νοσημάτων κακίαν διερευνῆσαι, πρὸς ἃ μάλιστα ἐρμόζει. ὅτι μὲν οὖν ἐκτικῶν καὶ μαρασμῶν τανῦν ἐμνημονεύσαμεν, δῆλον· μετὰ γὰρ τὴν τῶν ἐπὶ σῆψι χυμῶν ἐπίσκεψιν πυρετῶν, τὸ τηρικαῦτα καὶ περὶ τούτων διειλήφαμεν. πολλῆς μὲν οὖν ἐξετάσεως δεῖται τὰ μαρασμώδη νοσήματα καὶ μάλιστα τὰ πυρεκτικά· ἕκαστον γὰρ αὐτοῖς εὔροις ἂν πλεονεκτοῦν, πῆ μὲν ἐν θερμότητι, πῆ δὲ ἐν ψυχρότητι, ὡς εἶναι τὴν διάθεσιν γῆρας ἐκ νόσου. τοῦ μὲν οὖν ἐν πρώτοις πλεονεκτοῦντος, τὸ τοῦ λινοσπέριμου ἀποζέμα παραλαμβάνομεν, ὥσπερ ἐν βραχεία παρακμῇ γενομένου τοῦ κακοῦ· καὶ ἡμεῖς ἀντάμειψιν τῶν ὑλῶν ποιούμεν· ἀντὶ γὰρ τοῦ ἀποζέματος τοῦ λινοσπέριμου τὸ ὕδρορόδιον προσφέρομεν. ὡς δὲ ἡ ἐναντία διεδέχετο δυσκρασία ξηρὰ, ἐναλλαγὴ τῶν βοηθημάτων ἐρίγγετο· ὕδρέλαιον γὰρ τοῖς ἀνανθεῖσι προσαγόντων ἡμῶν, τὴν ψυχρὰν δυσκρασίαν τὸ ὕδρομέλι ἤξιοῦμεν λαμβάνεσθαι· πάρεστι γὰρ αὐτῷ ἰδίᾳ τις θερμότης προσηγῆς καὶ φίλη τῇ φύσει· αἱ γὰρ ἄλλαι ὑλῆαι κὰν δοκῶσι θερμαίνειν, ἀλλ' ὅμως σὺν ὀδύνη καὶ δῆξει. εἰ μὲν οὖν

1) νικῶν F.

ἐπικρατεῖ ἢ ψυχρὰ δυσκρασία μᾶλλον τῆς ξηρᾶς, κρη-
στέον τῷ ὑδρομέλιτι· εἰ δὲ ἰσόρροπον ἔχουσι πρὸς ἑαν-
τὰς κακίαν ἢ τε ψυχρότης καὶ ἢ ξηρότης, τὸ τηνικαῦτα
προσεπεμβάλλειν βραχύτατον ἐλαίου, ζυγοστατοῦντα
μέντοι τὰς ἐναντίας ῥοπὰς πρὸς τὴν ἀρίστην τῶν ὑγρῶν
μίξιν. ποτὲ μὲν οὖν δεῖ πλέον ἐπεμβάλλειν ὕδατος ταῖς
προειρημέναις ὕλαις, καὶ ταύτας δεῖ ἐναλλάττειν κατὰ
τὸ ποσοῦν πρὸς γὰρ τὰς κρατούσας βλάβας προσφέ-
ρειν χρὴ τὰ βοηθήματα.

Περὶ τῶν κωλικῶν φαρμάκων.

Περὶ δὲ τῶν κωλικῶν φαρμάκων τὰ νῦν σκοπη-
τέον· καὶ γὰρ τούτοις μάλιστα κεκοινώνηκεν ὁ παρῶν
λόγος. ὡσπερ οὖν ἐπὶ τῶν προειρημένων ἐκ μέρους τῷ
ὄλω παρεπέμπετο ἢ βλάβῃ, καὶ ἐξ ὄλου πρὸς μέρος
ἐνέμετο ἢ αἰτία, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς παρουσίας διαθέ-
σεως ἐκ μέρους πρὸς ὄλον διαβαίνει ἢ νόσος, ταῖς
ἀνίαις τὰς βλάβας ἐπιπέμπουσα· ἀγρυπνίας γὰρ ἐμ-
ποιεῖ καὶ πύρετους ἀποτίκει, καὶ αὔθις πρὸς τὰ σύ-
στοιχα τούτων κακὰ ἐπινέμεται. ἐφάμιλλα μὲν οὖν τοῖς
πρώτοις τὰ δεύτερα πρὸς κακίαν. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων
ἢ αἰτία νόσος γίνεται, καὶ ἢ νόσος αἰτία, καὶ συντό-
μιως εἰπεῖν τῶν ὑπαλλήλων δηλούντων τὴν τάξιν. ὅθεν
δὴ καὶ ἡγοῦμαι καὶ τούτοις μικρὰν τινα διάγνωσιν
προσθεῖναι τοῖς τῶν παλαιῶν ἴσως ἐπόμενον ὑπομνή-
μασιν· 1) ἀπαραμύθητος γὰρ ἔστιν ἡ νόσος, ὅταν προσά-
δουσαν ἑαυτῇ εὐρη διάγνωσιν. ἢ μὲν οὖν κωλικὴ διά-

1) Fort. εὐπαραμύθητος.

Θεσις συνίσταται περὶ ἔντερον τὸ καλούμενον κῶλον, ὄθεν καὶ τὴν προσηγορίαν ἢ διάθεσις ἀπεπέγκετο. τοῦτο οὖν τὸ μόριον βλάπτεται ἐκ πολλῶν καὶ διαφερόντων αἰτίων. ποτὲ μὲν οὖν ἐκ τῶν ἔξωθεν ὑφαίνεται ἡ νόσος, ποτὲ δὲ ἐκ τῶν οἰκείων προσέρχεται· καὶ ἐκ μὲν τῶν ἔξωθεν ἡ αἰτία, τροφῶν μοχθηρία καὶ ψύξις τοῦ περιέχοντος. πᾶσαι μὲν οὖν αἱ ξηρότεραι τροφαὶ γεννῶσι τὸ πάθος, καὶ μάλιστα αἱ διὰ τῶν ἁλῶν συντιθέμεναι, καὶ τῶν ἄρτων οἱ πιτυρίαι, καὶ λαχάνων κράμβαι, καὶ ὅσα ὅμοια τούτοις. Ὅσα δὲ ἄμα τῇ ξηρότητι προσλάβοι καὶ ψυχρότητα, ἐτοίμως γεννῶσι τὸ πάθος. ἀποτίκτεται μὲν οὖν ὁ 1) ὑλώδης χυλὸς καὶ τῇ ῥοπῇ τῶν κάτω θέσει λαμβανόντων, πληρώσας τε τὴν τοῦ ἐντέρου κοιλότητα, ἀνιὰρὰ ἐπάγει συμπτώματα. προκαλεῖται δὲ εἰς συμπάθειαν καὶ τὸν στόμαχον τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ὑπαλείφοντος ὑμένος· ἐκ γὰρ τοῦ στομάχου τὴν ἀρχὴν εἴληψε. πληρωθέντος οὖν τοῦ ἐντέρου καὶ συνδιατείνοντος τὸν ὑμένα, ἐπάγει τὸ σύμπτωμα. καὶ ἄλλω μὲν τὸ πάθος, ἐτέρω δὲ ἡ ἔβρις. ὅτι δὲ ἀλήθειά ἐστι τὸ εἰρημένον, ἐξ αὐτῶν τῶν κατὰ τὴν τέχνην ἔργων δυνήση μαθεῖν· πρὸς γὰρ τὰς διαβροχὰς καὶ τὰ καταπλάσματα πλέον ἀγριαίνεται τὸ πάθος. δῆλον δὲ, ὅτι χύσειν ὑπομένοντος τοῦ χυμοῦ, μεγαθύνεται τὰ συμπτώματα. εὖ μὲν οὖν παρὰ τῶν ἰατρῶν τὰ βοηθήματα προσάγεται· ψυχρὸν γὰρ τὸ ποιοῦν· ἀλλ' ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῆς προσαγωγῆς ἐπὶ πλέον ἔσται ἢ τῆς ὀδύνης ἐπίθεσις, κινηθέντος καὶ οἰοῦντι λυθέντος τοῦ λυποῦντος χυμοῦ· ἐμμεινάντων δὲ ἡμῶν τῇ χρήσει, τὴν παῦλαν ἐργαζόμεθα·

1) non ἰλυώδης.

ὡσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν κατακλήσεών ἐστιν ἰδέσθαι, ὡς πρότερον μὲν αὐτὸ ἑαυτοῦ μείζον φαίνεται τὸ καταϊνούμενον, ἔπειθ' οὕτως λεπτύνεται κατὰ βραχὺ τῇ ἐπιπλέον ἐπιχύσει τοῦ θερμοῦ. εἴρηται μὲν ἡμῖν ὅτι ὑμῆντις ἐστὶν ἐκ τοῦ στομάχου ὑπαλείφων τὸ ἔντερον, καὶ τῇ διατάσει τούτου συμπάσχει ὁ στόμαχος. τὸ δὲ αὐτὸ συρβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ πνεύμονος καὶ τῆς καρδίας· ὑμεῖσι γὰρ τισιν ἐκτὸς περιστρέφονται. ὁμοίαν οὖν καὶ ταῦτα βλάβην πείσονται τῷ προκειμένῳ λόγῳ. καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν εἴρηται πρὸς διάθεσιν τῶν κωλικῶν διαθέσεων, πῶς τὴν βλάβην ἄχρι τοῦ στομάχου παράγει. ὅτι δὲ ἐκ ψυχροῦ καὶ ὑελώδους χυμοῦ τοῦτο συμβαίνει, καὶ αὐτῇ τῇ διαθέσει πολλάκις μεμαθήκαμεν, ἐκκριθέντος αὐτοῦ καὶ κοιμηθέντος τοῦ συμπτώματος. χρηστέον δὲ τοῖς ἐνετηρησιν, οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ διαφέρουσι κατὰ τὴν ὕλην. πρώτη μὲν οὖν σύνθεσις ἡ τῆς κεδρίας ἐστίν. ταύτην δὲ παραλαμβάνομεν, ἐφ' ᾧν ἡ προειρημένη διάθεσις δυναστεύει ἢ ἐκ τοῦ ὑαλώδους χυμοῦ συστᾶσα· μείζοσι γὰρ κακοῖς βαρύνεται τῶν λοιπῶν. ὅθεν δὴ καὶ στρατικωτέραις ταῖς ὕλαις ἐστὶ χρῆσασθαι· κεδρίας μὲν ἀπλοῦν μέρος προσδιωρισάμεθα, εἰ μὴ που ὁ στόμαχος ἀσθενὴς εἴη· δεῖ γὰρ φροντίζοντα τοῦ μέρους μὴ ἐπιβουλεύειν τοῖς λοιποῖς. ἀλλ' εἰ μὲν ἰσχυρὰ ἐστὶ τὰ μόρια ἀντιβαίοντα τοῖς ἐνιεμένοις φαρμάκοις, τὸ τηνικαῦτα δεῖ τὴν χρῆσιν μὴ ἀναβάλλεσθαι πρὸς σύντομον τοῦ πάθους καθάρσεις. εἰ δὲ ἀσθένεια τὸ κρατοῦν, ἐπιμετρεῖν δεόν τῶν φαρμάκων τὴν ὕλην· ἐστὶ γὰρ μεθ' ὑπερθέσεως μὲν ἡ ῥαστώνη. οὐ μὴν πρόσφατος ἢ τῶν γεινιαζόντων ἀδυναμία. ἐστὶ δὲ πρώτη σύνθεσις κωλικῶν φαρμάκου κατωτερικοῦ, βου-

τυρου μὲν λαμβάνοντος μέρη β' κεδρίας μέρος α', κυμίνου ἅμα τῷ ἐλαίῳ συνεψηθέντος· ἡ μέντοι τοῦ ἐλαίου ὡς ἡμικοτύλιον παραλαμβάνεσθω. ἄριστον μὲν οὖν φάρμακόν ἐστι καὶ τοῖς πολλοῖς δῆλον ἐν ἰσχυρᾷ ἀδυναμίᾳ τοῦ στομάχου παραλαμβάνόμενον. ἐφ' ὧν δ' ἀσθένεια κρατεῖ τῶν ἐτοιμῆν τὴν φύσιν ἐχόντων πρὸς βλάβην, τὸ διὰ τῶν σαφνίδων προσαιτέον βοήθημα. λαμβάνοντος καὶ τούτου χήνειον στέαρ, καὶ συνεψόντων ἅμα τῷ ἐλαίῳ τῶν σαφνίδων, αὐθις συντηκείσθω τὸ στέαρ· ὀνήσει γὰρ μάλιστα ἐνθα φλεγμονὴ τὸ κρατοῦν δίχα πλῆθους χυμοῦ. ὑποκατιῶν δὲ ὁ λόγος τάξιν τινὰ ποιήσεται τῶν βοηθημάτων μάλιστα καὶ 1) τῇ διαθέσει μὴ πάντοτε τῆς αὐτῆς ὑπαρχούσης. ἐν μὲν οὖν τῇ σφοδρότητι καὶ οἰονεὶ τῇ ἀρχῇ πρὸς τὸ ἐκμοχλεῦσαι τὸν παχύτατον χυμὸν, τὸ διὰ τῆς κεδρίας ὡς αἶτε δραστικὸν ὑπάρχον προσφέρομεν. προκοψάντων δὲ ἡμῶν εἰς παρακμῆν, ἀρκέσει μόνον ἀποξέσθην κύμινον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἐνεθὲν κατὰ συμμετρίαν. ἐπεὶ δὲ τὸ μόριόν ποτε μὲν ἐξ ὕλης φορτιζόμενον τῷ βύρει σὺν διατάσει καὶ βάρει λυπεῖ πάσχον, ποτὲ δὲ ψιλῇ ποιότητι ἀνιᾶ οὐκ ἄχρι τοῦ στομάχου ἐπεκτείνουσα τὴν νόσον· οὔτε μὲν βριθόμενον ἔσται τῇ ὕλῃ. περὶ δὲ αὐτοὺς τοὺς τόπους ἐστὶν ἡ ἀνία ὡς ἐπὶ τῶν τεινεσμοδῶν· καὶ γὰρ διανιστάμενοι ἐκκρίνουσιν οὐδὲν ἄξιόν λόγου. ὅταν ταῦτα τὰ συμπτώματα ὄψη παρόντα, ἀποδιόριζε τὴν ὀργανικὴν νόσον ἐκ τῆς ὁμοιομεροῦς. καὶ περὶ μὲν τῆς ὕλικῆς δυσκρασίας προείρηται, περὶ δὲ τῆς ἄλλης διαληπτέον. καὶ ἥς ἡ κακία οὐ κατὰ τὴν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἄχρι τοῦ βάρους διῴκνεῖται, ταύτη

1) Fort. τῆς διαθέσεως.

γούν προσοικειοῦντα τὰ βοηθήματα, ψυχρᾶς οἷον αὔ-
 ρας τινὸς αὐτῆς ὑπαρχούσης, ὡς μὲν οὖν οἱ παλαιοὶ ἰστέ-
 ρησαν, ὅτι χολῆς τῆς ξανθῆς κατασκηψάσης ἐν τῷ μορίῳ
 καὶ οἷον ἀναποθείσης, συμβαίνει τὸ πάθος· ὅθεν τινὰς
 ἄνησε καὶ ψυχρὸν ὕδωρ ποθέν. ἐπὶ μέντοι τῆς ψυχρᾶς
 διαθέσεως τανῦν σκοπητέον, ποίοις βοηθήμασιν αὐτὴν
 μεταστῆσαι δυνατόν. καστόριον μὲν οὖν κοπὲν εὖ μάλα
 καὶ λειωθὲν ἅμα ἐλαίῳ διασκεδάννυσαι τὴν διάθεσιν·
 ὡσαύτως πηγάνενον ἔλαιον μετὰ καστορίου καὶ τοῦ
 ἀφειψήματος τοῦ πρασίου, κωλικοῖς βοηθεῖ. τὰ αὐτὰ
 δὲ ποιεῖ καὶ κύμινον αἰθιοπικὸν συνεψηθὲν ἐλαίῳ· πη-
 γανόν γε τὸ ἄγριον, ἀλείμματά τε τούτοις πρὸς βοή-
 θειαν. πολλάκις δὲ τούτους τέλειον ἀπήλλαξε τῆς δια-
 θέσεως καὶ τὸ σκορδοφαγεῖν. ἐνεργεῖ πρὸς βοήθειαν,
 πᾶσαι αἱ φαρμακώδεις τροφαί, οἷον κύμινόν τε καὶ
 πέπερι καὶ γλήχων καὶ ὅσα τοιαῦτα. τῇ δ' αὖ θερμῇ
 ἄριστόν ἐστι φάρμακον τὸ τοῦ Φίλωνος φάρμακον
 ἐνιέμενον· ἐφ' ὧν μὲν γὰρ διὰ στόματος λαμβάνεται,
 δεῖται χρόνου πρὸς σύμπτειν, κάτωθεν δ' ἐνιέμενον
 πρόσφατον μᾶλλον ἐνεργήσει· τῷ γὰρ ἐναύλων τῆς ὑπάρ-
 ξεως ναρκώσει τὰς ὀδύνας, οὐ μὴν ὑπαλλάξει τῆς δια-
 θέσεως. ἐνίοτε μέντοι προσμιγόμενον ὕδατι, ποτὲ δὲ
 ἐλαίῳ τῷ ὠμοτριβεῖ καλουμένῳ, ἔστι δ' ὅτε καὶ χιλῶ
 κόρεως παραλαμβάνεται, ἐφ' ὧν ἀμετρία ὀδύνης κρατε
 καὶ ἀγρυπνία πολλή. ὧν ὑπεσχόμην τὴν εὐδίτην, χρεω-
 σιῶ τῶν δυσεντερικῶν βοηθημάτων τὴν ἐξέτασιν ποιή-
 σασθαι, μικρὰς καὶ τούτοις προσθεῖς διαγνώσεις πρὸς
 δύναμιν· οὐ γὰρ πάση ἐντέρων διαθέσει ἀρμόσει τὰ
 διὰ τῆς ἕδρας προσαγόμενα· οὐδὲ γὰρ εἷς ἔστιν ὁ τού-
 των τῶν νοσημάτων λόγος, οὐδὲ μία ἢ δρωσα αἰτία.

γίνεται δὲ τὸ πάθος ποτὲ μὲν φθορᾶς στομάχου προηγησαμένης· δριμυτέρων γὰρ τῶν ὑγρῶν γενομένων, ἢ πάροδος ἑλκοῦ τὴν τῶν ἐντέρων σύστασιν ποτὲ δὲ ἐκ τῆς καλουμένης χολέρας τῆς πρώτης αἰτίας, καὶ ταύτη μίμημα φέρουσα πρὸς κακίαν· τρίτη δὲ διάθεσις ἢ ἐκ τοῦ καλουμένου τεινεσμοῦ παρακολουθεῖ, τῇ τε συνεχεῖ ἔξαναστάσει συνεχομένη βιαίως καὶ ἐκθλίψασα τὰ οἰκεῖα σκεπάσματα· ἢ γὰρ φύσις εἰδυῖα τὴν ἐκ τῆς χολῆς πάροδον βλάπτουσαν οἶον γανώματά τινα περιποίησεν αὐτοῖς τῇ ὑπαλειφῇ τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ. εἰκὸς οὖν αὐτὰ ἠαδίαν τὴν βλάβην δέξασθαι διὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν οἰκεῖων σκεπασμάτων, τῆς χολῆς λοιπὸν αὐτοῖς γυμνοῖς ὀμιλούσης. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα τισ αἰτία δυσεντερίας, ἧς καὶ Ἰπποκράτης ἐμνημόνευσεν εἰρηκῶς, δυσεντερίῃ ἦν ἀπὸ μελαίνης χολῆς ἄρξεται, θανάσιμον. ἢ δὲ αἰτία αὕτη οὐκ ἔξωθεν τὴν βλάβην κινεῖ, ἀλλ' ὡσπερ ἐκ βήθους ἀνακύπτει ἄλλην μεθ' ἑαυτῆς τὴν νόσον προσφέρουσα, ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἐλεφαντιῶντων. ἔστι δὲ καὶ ἔτι τισ αἰτία, νομιζομένη δὲ αὕτη γενεῖ τὸ πάθος, ἐφ' ᾧ παρελύθη ἢ τοῦ ἥπατος δύνამις· ἀποκρίνεται γὰρ ὅμοια κρεῶν πλύσμασιν, ὡς τινὰς φαντασθέντας δυσεντερίαν ὑπολαμβάνειν εἶναι· πολλοὺς δὲ ἠπάτησε καὶ ἡ καλουμένη αἰμορροῖς ἐπὶ νόσῳ ἐντέρων ὀφθεῖσα. δεόν οὖν τὸν ἰατρὸν ἀκριβῶς ἐπισκεψάμενον, εὐκαιρὸν ποιεῖσθαι τὴν ἴασιν διακρίνας γὰρ ἀπ' ἀλλήλων τὰ συμπτώματα καταλήψει τοῦ ζητουμένου. εὐεπίτευκτον ἂν προσενέγκοις τὸ βοήθημα. εἰ δὲ πρὸς τὴν διάγνωσιν ἀμαρτοῖης, οὐ μόνον ἀποτυχία ἔσται πρὸς ἴασιν, ἀλλὰ καὶ διπλασιασθήσεται ἢ διάθεσις, τῶν σύνεγγυς τὴν νόσον τὴν τῆς ἀγνω-

σίας ὑποδεχομένων. σημειώτέον δὲ ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἀποδιοριστέον ἕτερον ἑτέρου, μὴ μόνον τοῖς ἐκκρινομένοις προσέχοντα, ἀλλὰ καὶ ταῖς αἰτίαις καὶ τοῖς τόποις καὶ ταῖς ποσότησι καὶ ταῖς ιδιότησι τῶν ὀδυνῶν, ἔτι μὴν καὶ τοῖς χρώμασι τοῦ χυμοῦ καὶ ταῖς δυσωδίαις. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς τοῦ ἥπατος ἀτονίας ἔστι γινώσκειν τὴν ἀτροφίαν τοῦ παντὸς κρατοῦσαν καὶ αὐτοῦ τοῦ μορίου ποίαν διάθεσιν, τό τε πλῆθος τῶν ἐκκρινομένων καὶ τὸ ἄοσμον. 1) ἢ δὲ αἰμορροῖς καὶ αὐτὴ γνωρίζεται ἐκ τοῦ μὴ μετὰ περιστάσεως αὐτὴν ποιῆσθαι τὴν κένωσιν· ἔτι γε μὴν καὶ ὅτι θαυδαίως φέρεται καὶ οὐ σταγόην ὡς ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν. αὐτὸ δὲ [σοι] τὸ ἦθος τοῦ κάμνοντος πρόδηλόν σοι καταστήσει τὴν διάθεσιν, ἀκριβέστερον δὲ σοι ἔστω γνῶρισμα τοῦ πάθους, τὸ μὴ σὺν τῷ διαχωρῆματι ἐξιέναι, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸ, ποτὲ μὲν πρῶτον, ποτὲ δὲ ὕστερον. ἔτι γε μὴν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ χρώματος δυνήσῃ γινώσκειν ἔστι γὰρ τῷ χρώματι μέλαν. καὶ αὕτη μὲν ἢ τῆς αἰμορροϊδοῦς διάγνωσις· αἰμορροῖς δὲ ἔστιν ὁ καλούμενος 2) ἀσκληπιασμός· ἢ δὲ τῆς δυσεντερίας ἐφεξῆς λεγέσθω. φανερόν οὖν ἡμῖν κατέστη ἐκ τῶν προειρημένων σημείων, τῆς τε χολέρας καὶ τοῦ στομάχου φθορᾶς, προσέτι δὲ καὶ τῆς μελαίνης χολῆς εἰς ἔντερα μετάστασις· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ξανθῆς χολῆς τῷ πλήθει ἢ νόσος ὑφίσταται, ἐπὶ δὲ τῆς μελαίνης χολῆς καὶ διὰ τὸ πλῆθος καὶ ποιότητος μόνον ἅμα τῷ βάρει δρᾶ· διὰ τοῦτο μάλιστα

1) διάγνωσις αἰμορροϊδων. In ora. 2) Cf. Theoph. de excrem. p. 260. et Apollon. Citiens. etc. schol. in Hipp. et Gal. II. p. 386. edit. meae. Fabr. Bibl. Gr. XII. p. 663.

ἐκ τῶν κάτω ἀρχεται, ὅτι καὶ τῇ ῥοπῇ ὑφίζανται. εἴρηται μὲν οὖν ἡμῖν ὡς ἐκ τῶν διττῶν αὕτη χολῶν λαμβάνει τὴν γένεσιν, προσέτι δὲ καὶ τοῦ τεινεσμοῦ λεγομένου. ἢ μὲν οὖν δυσεντερία κἂν ἐκ τῆς χολῆς συσταίῃ, ἀλλ' οὐκ ἀθρόως, οὐδὲ ὑφ' ἐν αὐτῆς τὴν κακίαν γνωρίζει, ἀλλὰ κατὰ μέρος πρόεισι πρὸς ἀπώλειαν τοῦ ζώου. ὅθεν καὶ τοῖς βοηθήμασι τάξιν δεόν προσθεῖναι, καὶ τοῖς μὲν ἀσθενῆ κεκτημένοις τὴν δύναμιν ἐπὶ ταῖς ἀρχαῖς τῶν νοσημάτων δεῖ κεκρῆσθαι, 1) ἔπειτα μέτρον δὲ αὐτοῖς χαρίζεσθαι τι προσῆκει πρὸς τὸ ποσόν φθάνει γὰρ πολλάκις τῇ παρόδῳ τῶν μορίων, πρὶν ὀμιλῆσαι τῷ παθόντι, ἀμβλυνοθῆναι τῆς ἐνεργείας. ταυτὶ μὲν οὖν δεῖ ποιεῖν ἐπὶ τῶν ἄνω κακῶν φαρμάκων, κοινὸς δὲ ἦτω λόγος καὶ ἐπὶ τῶν σφετέρων. χρῆ μὲν οὖν καὶ ἀλείμματα προσφέρειν ἐν ἀρχῇ ἐπὶ τούτων. τίνος δὲ ἕνεκα τὰ μὲν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ θερμὰ κατὰ δύναμιν προσάγουσι, τὰ δὲ ἐντὸς διδόμενα στυφοντα μᾶλλον καὶ ψύχοντα τὰς διαθέσεις; τοιαύτας γὰρ καὶ τὰς τροφὰς εἰώθασιν αὐτοῖς κατασκευάζειν. πράττουσι δὲ τοῦτο δι' ὃν προστίθῃμι λόγον, ὅτι περ ἐν τοῖς πρόσω μέρσει δύνασα ἢ χολὴ τῷ πλήθει πολεμεῖ τοῖς ἐντέροις. τοῖς μὲν οὖν ἀλείμμασι χρῶ τοῖς θερμοῖς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας πρὸς τὸ μεταστῆσαι τὸ πολὺ τῆς ὕλης, καὶ τῇ τῶν πόρων ἀναπειεῖα τοῦτο διαφορῆσαι. καὶ τοιαύτη μὲν ἢ τῶν ἀλειμμάτων χρεῖα. ἀνόμοια τούτοις κατὰ τὴν δύναμιν τὰ ἐντὸς προσάγεται, ὅπως τανυθέντα τὰ ἔντερα μὴ παραδέξωνται τὴν λυποῦσαν αἰτίαν. ἀλλ' οὐ περὶ τούτων ἡμῖν πρόκειται

1) Fort. ἐπιμειτρον.

λέγειν, περὶ δὲ τῶν κατωτερικῶν βοηθημάτων ὑπεσχόμεθα λέγειν. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν ἄριστον τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ τῆς ὀρυζῆς μέρη τινὰ τρία, μύρων τῶν ἅμα αὐτοῖς συναφευομένων τῆς πάσης ὀγκῆς τοῦ φαρμάκου ὑπαρχούσης γο. δ. δῆλον ὡς τῆς συστάσεως αὐτῆς ὑπαρχούσης παραπλησίας μέλιτι λεπτιῶ κατὰ τὴν οὐσίαν, πρὸς τὸ καὶ εὐπάροδον αὐτὸ ὑπάρχειν καὶ ἐμπλαστικόν· ἢ γὰρ τῆς νόσου κακία μᾶλλον δεῖται τῶν ἐμπλαττόντων· οὐπω γὰρ ἔλκωσις βαθεῖα τὸ συμβαῖνον, ἀλλ' ἐπιπολῆς 1) μόνον ἢ φλέξις. ὅσον δὲ ἐπιτείνεται ἢ τοῦ πάθους κακία, τασοῦτον δεῖ ὑφαιρεῖν μὲν τῶν ἐμπλαττόντων, προστιθέναι δὲ τοῖς στυφουσι.

Ἄλλη σύνθεσις ἐμπλαστικῆ.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη σύνθεσις ἐμπλαστικῆ τραγᾶκανθῆς λαμβάνουσα λυθείσης ἐν ἀφεψήματι ῥόδων, προσλαμβάνόντων τούτων καὶ χυλοῦ ὀρυζῆς ἴσον τοῖν δυοῖν πρὸς μέτρον. ἢ μὲν τραγᾶκανθα δύναται παρεμπλάττειν τὴν τῶν ἐντέρων ἔλκωσιν, ἢ δὲ ὀρυζα δύναται τὸ αὐτὸ ὃ καὶ ἡ τραγᾶκανθα ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ τοιοῦ, τὸ δὲ τῶν ῥόδων ἀπόζεμα δύναται θωπεύειν τὴν χολήν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς δεῖ προσφέρειν.

Τί δεῖ ποιεῖν ἐφ' ὧν νομῆ κρατεῖ τῶν ἐντέρων.—
Ἐφ' ὧν δὲ νομῆ κρατήσῃ τὰ ἔντερα, δυσωδία μὲν τὸ κρατοῦν. ἀρμόζει δὲ τούτοις ἐνιέναι χυλοῦ φακῆς. μέ-

1) μόνης F.

λιτι δὲ αὐτῷ συμμικτέον, μάλιστα τῷ ποτικῷ· ἔστι δ' ὅτε τούτοις προσεμίσομεν καὶ στυπτηρίαν. οὕτω γὰρ δυνήσῃ τῷ μέλιτι ἅμα τῇ φακῇ ῥύψαι, τῇ δὲ στυπτηρίᾳ ὑποξηράναι.

Τί δὲ ἐφ' ὧν καὶ σώματα ἐφθαρμένα συναποκρίνονται. — Εἰ δ' ἐπὶ πλέον τὰ τῶν νομῶν ἐπικρατήσῃ, ὡς καὶ σώματα ἐφθαρμένα συναποκρίνεσθαι, δεῖ πρῶτον ἄλλην ἐνίεναι ἄλδος ἀμμωνιακοῦ δῆλον ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν λαμβανομένου· ἔστι γὰρ λεπτομερέςτερον τοῦ κοῖνου. τοῦτο μὲν οὖν ὡς πρὸς τὸ ἀποσμῆξαι πρῶτον ἐνιέσθω. εἰ γὰρ τὸ πρῶτον φάρμακον οὐκ ὤνησε τὸ διὰ φακῆς καὶ τοῦ μέλιτος, τεκμαίρου ἐκ τῆς μελαίνης χολῆς κρατεῖν διάθασιν. ὅσον οὖν χαλεπωτέρα ἢ αἰτία, καὶ κινδυνωδεστέρα ἢ νόσος, δεῖ καὶ τῶν φαρμάκων ἐπιτείνειν τὴν ἐνέργειαν καὶ λαμβάνειν αὐτοῦ μὲν τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλδος μέρος α', ἀκάνθης τῆς αἰγυπτίας μέρος γ', καὶ ἐλεβόρου μέλανος ἴσον τῷ ἅλατι· ἐναφειψήσας δὲ ὕδατι τὴν τε ἕκκανθαν τὴν αἰγυπτίαν καὶ τὸν ἐλεβόρον τῷ ὕδατι, τοῦ ἄλδος προσμίξας ἔνι.

Ὅπηνίκα δὲ τὰ τοῦ πάθους ἐπιταθῇ, καὶ ἡ νομῆ οἷον εἰς νέκρωσιν παντελῆ περιστῇ, τὸ τηρικαῦτα τῷ τελευταίῳ πάντων φαρμάκῳ χρῆσθαι· ἔστι δὲ τοῦτο σαρδαράκης, ἄρσενικοῦ τε καὶ ἀσβέστου ἰσοῤῥοπον ὀλίγην ἐχόντων ἀπάντων. αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀναγραφὴ τῶν βοηθημάτων παραίληπται, ἐφ' ὧν σῆψις τὸ κρατοῦν καὶ εἰς ἐσχάτην κακίαν περιέστη τὸ πάθος. ὁπότε δὲ μικρὰ τῆς σωτηρίας ἐλπίς ὀφθῇ διὰ τε τῆς τῶν τραυ-

μάτων ἀνακαθάρσεως. ὄψει δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῆς τῶν ἐκκρινομένων ἰδέας, καὶ ἐκ τοῦ τὸ πολὺ τῆς δυσαδίας πεπαῦσθαι. ὅσον γὰρ προκόπτει ἡ διάθεσις, τοσοῦτον δεῖ καὶ τὴν τῶν βοηθημάτων ἀμείβειν ὕλην, καὶ ἡπιωτέραν αὐτὴν κατασκευάζειν. οἶνος οὖν μυρτίτης σὺν ἀκακίᾳ λειωθεὶς ποιεῖ. καὶ τὸ διὰ τῶν χάρτων δὲ ἄριστόν ἐστι βοήθημα, δῆλον δὲ ὡς καὶ τούτων καυθέντων καὶ ἐκτεφρωθέντων ἐν οἴῳ τε σπαδίτῃ ἢ μενδησίῳ ἐνιαμένων. ἀρμόζει δὲ καὶ ὁ τοῦ Μούσα τρόχισκος οἰνομέλιτι προσαγόμενος. δύναται γὰρ ἀποθεραπεῦσαι τὸ πάθος τέλειον. εἰ δὲ μὴ παρείη οὗτος, τὸν διὰ τῶν ἀλικακάβων ληπτέον· ἀρκεῖ γὰρ οἶνος καὶ ἑαυτὸν ἐνέμενος. ἔστι γὰρ ἰκανὸς καὶ πρὸς ἐπούλωσιν ἀγαγεῖν, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ τῶν ἑνυμάτων λείψανα ἴσθησι. Καὶ αὕτη μὲν ἡ τῶν συνθέτων φαρμάκων πρὸς ἐπούλωσιν χρῆσις.

Περὶ τῆς ἀπλῆς ὕλης.

Πλείστη δὲ καὶ ἀπλῆ ὕλη τοῖς παλαιοῖς πρὸς ταῦτα ἀναγράφεται· ῥοῦς συριακὸς χρησιμεύσει καὶ διὰ τῶν δυοῖν τόπων λαμβανόμενος· τὰ δὲ τῶν ῥοῶν κύτινα τὰ καὶ σίδια, ὁμοίως ποιεῖ· πολλάκις δὲ καὶ ξαντὰ αἶ τε ζίζαι καὶ οἱ ἀκρέμονες, ἀφειψηθεῖσαι ὕδατι καὶ ἐνταθεῖσαι, εὖ μάλα χρησιμεύουσι· τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ ἡ τῆς βάτου ζίζα· καὶ ἄλλα μὲν οὖν πλεῖστα βοηθήματα πολλοῖς μνημονευθέντα. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν 1) τὴν πείραν διὰ τῶν ἔργων ἐλάβομεν, τούτων τὴν διδασκαλίαν

1) Fort. ἐπι om.

ἔξεθέμεθα. μικρὰ δὲ τις ἡμῶν ὑπολείπεται μοῖρα τοῦ λόγου, ἣ περὶ τῶν αὐτοφυῶν καὶ ἀπλῶν φαρμάκων ἐνέργεια, ὧν ἡ πείρα οὐ μόνον τοῖς τεχνίταις ἐστὶν εὐδηλος, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰδιώταις. ἀλλ' οὐ πάντα τὰ ἀπλᾶ ἀνεξέταστα καταλαμβάνειν δεόν· τινὰ γὰρ αὐτῶν οἰοῦναι ἀποσπάσματα τυγχάνει τῶν συνθέτων. εἰ οὖν τὸ ὅλον λόγῳ συνέστη, ἀνάγκη καὶ τὸ μέρος ὡς συμπληρωτικὸν τοῦ ὅλου τυγχάνον· κἄν γὰρ παρ' ἰδιωτῶν αἱ προσαγωγαὶ, ἀλλ' ἐπιστημονικὰ τὰ προστάγματα, κεκρυμμένον ἐν ἑαυτοῖς φέροντα τὸν νοῦν. τινὲς γοῦν χόνδρον ἄλδος προσάγουσι τῷ δακτυλίῳ πρὸς ἐρεθισμὸν τοῦ περιττώματος· τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖ καὶ νίτρον προσαγόμενον· εὐτονώτερον δὲ δράσει καὶ ἡ τοῦ χαλκῆνθου πρόσθεσις. τινὲς δὲ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι παραδόντες πυρὶ καὶ οἶον πασιλιῶδες ποιήσαντες τὸν καλούμενον βάλανον ἐπετεγκόντες, ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ. τοῦ δὲ αὐτοῦ καὶ Ἰπποκράτης ἐμνημόνευσεν ἐν τῷ προγνωστικῷ καὶ ἐν τῷ περὶ πτισάνης λόγῳ. τινὲς δ' αὐτῷ καὶ βραχύτατον παραπλέκουσι νίτρον, πρὸς τὸ ἐρεθιστικώτερον αὐτὸ κατασκευάσαι. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖ καὶ ὁ τῆς μορῆας ὄπδος, ἐρίφω καθάπερ πεσσὸς προσερχθεὶς μάλιστα ἐπὶ τῶν δυσαίσθητον ἐχόντων τὴν ἔξιν. πολλοῖς δὲ ἐγνώρισται ἄριστον ὑπάρχειν πρὸς ταῦτα καὶ τὸν τοῦ ῥαφάνου φλοιὸν προστιθέμενον τῇ ἔδρᾳ· ποιεῖ δὲ αὐτὸ καὶ ὁ χυλὸς τῆς ῥαφάνου ἐρίφω προσερχθεὶς καθάπερ προείρηται· ὁ δὲ τῶν φύλλων τῆς ῥαφάνου χυλὸς πινόμενος ἐμβάσει μάλιστα δυσουριῶσιν ἀπὸ ψύξεως, ὀνίησι μεγάλως, διὰ πείρας ἐστί. θανμάσιον δὲ βοήθημα καὶ τὸ τοῦ κρομμύου ἐπὶ τούτων τῶν χρειῶν εὔρηται, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἰκτερικῶν, οἷς ἴ γαστήρ ἐπέχεται, καὶ

τοῖς ἄλλοις τοῖς δι' ἀπουσίαν τῆς χολῆς ἐπεχομένοις τὴν κοιλίαν λαμβάνεται δὲ τὸ κρόμμυον καὶ οἶονεὶ λεπιδῆν, μικρὸν τε ὑποθλάται· εἶτα κελεῦσαι τὸν ἄρρωστον λούσασθαι, ἐξελθόντα τε καὶ ἀπομαζόμενον αὐθις εἰσερχεσθαι καὶ λαμβάνοντα τὸ κρόμμυον ἀποθέσθαι ἐν θερμότερῳ τόπῳ ἀνίκμῳ· εἶτα ἐπικαθίσει δ' πάσχων ἀμφὶ τῷ δακτυλίῳ προσθεῖς καὶ μικρὸν τινα κηρὸν ποιήσας· βορβορυγμὸν τινα αἰσθηθεὶς ἐξελεύσῃ· τοῦτο γὰρ σημεῖον τῆς ἐνεργείας. ἔστι δὲ παραδοξότατον καὶ τὸ ἐκ τῆς βίβλου κατασκευαζόμενον, ἐναργεστάτην πείραν δεῖξαν τοῖς χρησαμένοις. λαμβάνοντες οὖν τὴν πάπυρον καὶ οἶονεὶ, τῇ συναγωγῇ μικρὸν σφαίριον ποιήσαντες, ἀποτελεῖ τὸ ζητούμενον· γίνεται δὲ τοῦτο δι' ὃν προστίθῃμι λόγον· τῶν γὰρ μυῶν σύμπτωσιν ὑπομεινάντων, ἄρει τῆς παπύρου ἐμβληθείσης δὲ οἶον ἐκ τῆς ἐγχωρίου ὑγρότητος διαφύσηθισης, διεγείρει τούτους τῇ τῶν τόπων διαστολῇ· τὸ δὲ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἐλκῶν τῶν τὴν μύσιν ὑπομεινάντων ἐκ κακοθεραπείας· ἐκ τῆς παπύρου τῆς συμβολῆς ἀνευρυσμὸς γίνεται τῆς ἐπιφανείας. καὶ αὕτη μὲν ἢ ἀπόδοσις τοῦ λόγου τῆς κατὰ τὴν πάπυρον χρείας. ποιεῖ μὲν οὖν πρὸς ταῦτα καὶ τὸ πράσον ὑποτιθέμενον· καὶ τὸ τῶν μυϊῶν ἀφόδευμα τὸ αὐτὸ δοξῆν δύναται. εἶδον δὲ τινα ἐγὼ καὶ πηλαμύδος τεταρχειυμένης τὸν ὀφθαλμὸν ἐξελόντα, προστίθει τῇ ἕδρῃ· καὶ τοῦτο γὰρ εὐπορίστως ἦννε. καὶ λάρδος ὁμοίως ταριχηρὰ ὡς βάλανοι προστιθέμενοι ὡς β' ἢ γ' δεόντως ἐνεργοῦσι. τὴν μὲν οὖν τῶν ἀπλῶν φαρμάκων χρῆσιν τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς πείρας εὐρομεν, δεόν δὲ προσπλέκειν αὐτοῖς καὶ τὸν λόγον. τὴν μὲν οὖν

πρώτην αὐτῶν ἐνέργειαν παραχωρεῖν τῇ φύσει δέον, κἂν δῶμεν λέγειν ὡς δριμέα καὶ θερμὰ ἐρεθίζει. ἀλλὰ πάρεται καὶ ἕτεραι ὕλαι τὴν μὲν ὁμοίαν αὐταῖς ἔχουσαι δύναμιν, οὐκέτι δὲ καὶ τὴν ἐνέργειαν, ὥστε καὶ τὴν τούτων ἐξέτασιν σιωπητέον. καθὼς δὲ προεῖπον, τὸν λόγον κίνει πρὸς τὴν ἐπιδέξιον χρῆσιν. καὶ τοῖς μὲν ὁποῖς γάλα προσμίογειν δεῖ πρὸς τὸ μὴ ἐκκαῦσαι τὸν δακτύλιον· εὐπαθὲς γάρ ἐστιν, ἐκ τούτων βλάβην ἀπενέγκασθαι· ἢ γὰρ χολὴ πολλακίς τῇ παρόδῳ ἠδίκησε, καὶ μάλιστα συνηθείαν αἰτῆς ἐχούσης πρὸς τοὺς τόπους. εἰ οὖν τὰ κατὰ φύσιν λυπεῖ, πόσω μᾶλλον τὰ ξένα; δῆξιν γὰρ ποιήσαντα ἔλκωσιν γενᾶ. ἔσται οὖν κακὸν κακῷ διάδοχον, καὶ μᾶλλον τὸ δεύτερον ἀνιαρὸν ἔσται· μετὰ γὰρ τὴν ἐκτὸς βλάβην εἴργεται πλέον καὶ τὰ τῆς κοιλίας· τῇ γὰρ ἀνία πλεῖον κωλύεται τὰ περιτώματα, ὅθεν δέον φροντίζειν τῆς τῶν προσαγομένων ὑλῶν χρήσεως· τὸ γὰρ ἄριστον ἐκ τούτων ὄψει. περὶ μὲν οὖν τῶν ὀπωδῶν φαρμάκων εἴρηται πῶς ἂν αὐτῶν τὸ δριμύ τῆς ποιότητος διὰ τῆς τέχνης κατασκευάσῃς, περὶ δὲ τῶν μονούλων δέον νῦν ἐπισκέψασθαι ὅπως καὶ ταῦτα μεταρρυθμιστέον τῆς βλάβης τῆς πρὸς τὸν δακτύλιον. τὸ μὲν πράσον ἢ τὸ τῶν μυῖων ἀποπάτημα καὶ τὰ ὅμοια τούτοις ὅσα ἡμῖν ἐγνώρισται, δεῖ ὑπαλείφειν ῥοδίνῳ ἐλαίῳ ἢ τῷ ἰμοτριβεῖ καλουμένῳ· ἔσται γὰρ εὐλαβῆς ἢ πρὸς τὸν δακτύλιον ὀμίλια τοῦ φαρμάκου· ἔξεις γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων τὸ ἄλυπον τῆς τε προσαγωγῆς καὶ τῆς ἐνεργείας· δεῖ γὰρ τὸν ἐχειροῦντα πρὸς βοήθειαν μὴ ἐνὶ μόνῳ ἀποβλέπειν τῷ παθόντι, ἀλλὰ συντεκμαίρεσθαι μὲν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ φαρμάκου, διαγινώσκειν δὲ καὶ

τὸ πρῶτον πόσοις ὁμιλήσαν μορίοις φθάσει πρὸς τὸ πάθος· οὐ γὰρ ἔστιν ἄτοπον τὰς καθολικὰς μεθόδους τῶν ἰάσεων ἐπισύρεσθαι καὶ πρὸς τὰ μέρη· συγγενῆ γὰρ ἀλλήλων τυγχάνει πάντα διὰ πάντων, ἐν κοινὸν τέλος σωτηρίαν τοῦ πάσχοντος μεταδοῦναι. Ἡμῖν μὲν οὖν καταπαῦσαι ἐνταῦθα τὸν παρόντα λόγον ἄριστον, βραχύτατα μὲν κατὰ δύναμιν εἰρηκόσιν· οὐδὲ γὰρ πρὸς ἄπειρον μῆκος λόγων χρεῖαν πραγμάτων ἐπεκτείνειν ἀγαθόν· ἠτορικῆς γὰρ τὸ τοιόνδε σκέμμα ἐναβρύνεσθαι τῇ μακρᾷ διηγήσει, ἀλλ' ἡμῖν οὐ πρὸς καλλιλεξίαν ὁ σκοπὸς, οὐδὲ 1) κωλυτηγοροῦμεν πρὸς τὸ παρὸν δόξης ἕνεκεν τῆς οἰκείας, ἀλλὰ πράγμασιν ἑαυτοὺς προσδήσαντες διδασκαλίας ἕνεκα καὶ ἐνδείξεως τόνδε πεποιθῆμεθα τὸν λόγον. —

**Ἐκ τοῦ περὶ κλυσμῶν ὅτι διὰ τρεῖς αἰτίαι
παραλαμβάνονται.**

**1) Παραλαμβάνονται οἱ κλυσμοὶ διὰ τρεῖς αἰτίαι
ἦτοι πολλὰς ἡμέρας τῆς γαστρὸς ἐπεσχημένης, ἵνα μῆ-**

1) Fort. κωλυτηγοροῦμεν. 2) Hoc Antylli caput in eodem codice legitur proximum Severi libello. Antylli enim esse videtur, quia Ruphi de medicamentis purgantibus librum fol. 224. Cod. sequitur caput Antyllou ἐκ τοῦ δευτέρου διαιτητικῶν λόγου, περὶ καθαρτηρίων κενούτων, quod nondum editum alio loco vulgare mihi est consilium. Quod Antylli caput excipit nostrum ἐκ τοῦ περὶ κλυσμῶν, quod eidem tribuere Antyllo non dubito.

τε ἐκ τῆς παραθέσεως καὶ τῆς παλαιότητος τῶν σκυβάλων ἀναθυμιάσις τις γένηται ἀηδῆς, χῶραν τε ἔξῃ τὰ εἰσφερόμεν^ς σιτία, κεκενωμένων τῶν ἐντέρων, ἢ τε πέψις μὴ μοχθηρὰ γένηται καὶ ἡ ἀνάδοσις τῶν νεαρῶν σιλιῶν ἐπιπλεκομένη τοῖς παλαιοῖς περιτιτώμασι, ἢ ὅταν αὐτοῦ τοῦ πυρετοῦ συνέκτικα καὶ ἀνῆθητικὰ ὑπάρχη τὰ περιτιτώματα, χορηγίαν παρέχοντα ἐκ τῆς ἰδίας ἀναθυμιάσεως, ἢ ὅταν τὰ ἐγκείμενα σκύβαλα συμπτώματός τινος παρεκτικὰ ᾖ. μάλιστα δὲ τὰ τοιαῦτα συμπτώματα ἐν ταῖς ἐποχαῖς τῆς γαστρὸς ἐπιφέρεται, βάρησις τῆς κεφαλῆς, καὶ σκοτόδινοι καὶ κεφαλαλγίαι, ἀνατροπὴ στομάχου, ναυτίαι, ἀνορεξίαι, σπαραγμοὶ αἱματώδεις, δίψαι, στόματος ξηρότης καὶ πικρότης, πνεύματος θυσώδία, ὕπνοι μετέωροι καὶ ἀηδεῖς, ἐμπνευματώσεις καὶ στρόφοι.

Δριμέσι κλυσμοῖς χρηστέον ἦτοι σκυβάλων ἕνεκα κομιδῆς, ἢ ὑπὲρ τοῦ τὰ ἐνοχλοῦντα τὸ σῶμα ἐπισπασθαι εἰς τὰ ἔντερα, καὶ δι' αὐτῶν ἐξάγειν, ἢ μεταγωγῆς ὕλης ἐκ τινος τόπου εἰς τὰ ἔντερα, καὶ τέταρτον ἕνεκα τοῦ μοχλεῦσαι καὶ ἀνακινήσαι διάθεσιν ἐσκιζόμενῃ ἐν τῷ σώματι ἕνεκα μὲν οὖν κομιδῆς τῶν σκυβάλων, ἐπειδὴν ξηρὰ τε ἦ καὶ πολλὰ καὶ ἐσφηνωμένα καὶ πολλαῖς ἡμέραις ἀπειλημένα. ἐν ὧρα οὐ χειμερίῳ σφόδρα, οὔτε ὑπὸ θέρους διακαοῦς παραλαμβάνομεν τοὺς δριμεῖς κλυσμοὺς, ἐπειδὴν ἀποδοκιμάζωμεν τὰ δριμύτερα τῶν καθαρτηρίων. χάριν δὲ μεταγωγῆς χρώμεθα ἐξαιρέτως ἐπὶ καταφορᾶς τῆς ἄνευ πυρετοῦ ἢ σὺν πυρετῷ νωθρῷ, ἐπὶ πνιγῶς ἡστερικῆς, καταπτώσεως ἐπιληπτικῆς, σκοτώματος μά-

λιστα, ἐπὶ πνιγμῶν τῶν ὑπὸ ἐλεβόρου ἢ γάλακτος πο-
θέντος ἐν τῷ στομάχῳ καὶ διὰ τοῦτο πνίγοντος, καὶ
ἔτι μᾶλλον ἐπὶ μύκησιν ἢ ὄμφαξι βρωθεῖσιν ἢ ἐπὶ τῷ
ἀγαρικῷ, στρόχνη ἢ μανδραγόρα ἢ ἰσοκυάμφ κατα-
σπῶντες γὰρ εἰς ἔντερα οἱ δριμύεις κλυσμοὶ τὸ ἐνοχλοῦν
τῷ σώματι ῥαδίως ἀπολύουσι τοὺς πνιγμούς. ἐπὶ δὲ
διαθέσει χρονίαις, ἐμμόνοις χρώματα δριμύει κλυ-
σμοῖς, ἰσχάδι, ἀρθρίτιδι, κεφαλαίᾳ, ὀρθοποσίᾳ, ἐξαν-
θήμασιν, ὕδρωψι, νεφρίτιδι καὶ ὑστερικῇ διαθέ-
σει, κινουῖσι καὶ ἐκμοχλεύουσι τῶν καθαρτηρίων οὐκ
ἔλαττον.

Γαληνοῦ περὶ τῶν ἑπταμήνων.

1) Τῆς κηΐσεως οὐκ εἰς ὥρισμένον χρόνον οὔτε
τῶν ἑπταμήνων βρεφῶν οὔτε τῶν ὀκταμήνων ἢ δεκα-
μήνων ἐστὶ. ἐπὶ τῶν ἑπταμήνων νῦν ἐρῶ, μηνύσας τὰ
δὲ ὅλου μοι τοῦ βίου γνωσθέντα πάνν φιλοπόνως βου-
ληθέντι γινῶναι τὰς ἀκριβῶς παραφυλαχθείσας ταῖς γυ-
ραιξὶ συλλήψεις τοῦ σπέρματος. τῶν ἀγνοουμένων οὐδ' ὁ
τῆς κηΐσεως χρόνος εὔρεθῆναι δύναται. τὰς μὲν δὴ
πλείστας εὔρον ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ῥπί καὶ ὁ ἡμερῶν
οὔτε ἐξωτέρω τῶν σδ, καὶ τινὰ οἶδαμεν γυναικα κίνουσαν ἑκα-
τὸν πδ ἡμέρας συμπληρωθείσας. ἢ δὲ πρώτη διαμόρφωσις
τῶν ἐμβρύων διασημαίνει περὶ τὰς μ' ἡμέρας, ἕως μὲν
2) ρθ' ἡμερῶν οἷον γραμμαὶ τινες αἱματώδεις ὑποφαί-
νονται, περὶ δὲ τὴν ιη' θρόμβος σαρκώδης καὶ ἰνώδης

1) Ex alio codice est Florentino Plut. LXXIV. 2. hoc
fragmentum secundum Galenum, ut mihi videtur, ex ejus li-
bris consarcinatum. 2) Leg. θ'.

1) τις διασημαίνεται, καὶ σφυγμὸς ἐν αὐτοῖς εὐρίσκειται τῆς καρδίας περὶ τὰς τρεῖς ἐνάδας, ὡς φησὶ Διοκλῆς· ἐμμένωθι μυξώδη γίνεται, φανερώς ἀμυδρῶς ὁ τύπος τῆς ῥάχεως καὶ ὁ τῆς κεφαλῆς. περὶ δὲ τὰς δ' ἐνάδας ὁραταὶ διακρινόμενον ὅλον τὸ σῶμα ἢ τὸ τελευταῖον μίᾳ προστεθείσης ἐνάδος περὶ τὴν μ'. συμφωνεῖται δὲ τοῖς χρόνοις τῆς παντελοῦς διακρίσεως τῶν ἐμβρῶν, θᾶσσον δὲ διαμορφοῦνται τὸ ἄρδεν τοῦ θήλεως, καὶ τὰ ἐν τοῖς δεξιοῖς τῶν ἐν τοῖς εὐωνύμοις.

2) Ὄνόματα τῶν ἰατρικῶν ἐργαλείων κατὰ στοιχεῖα οἷς ἐν ταῖς χειρουργίαις χρώμεθα.

Ἄγκιστρα.	ἀγκίς.	3) ἀκμάδιον.
ἀντιβολάδιον.	4) ἀντιτόμον.	ἀντόπτρα.

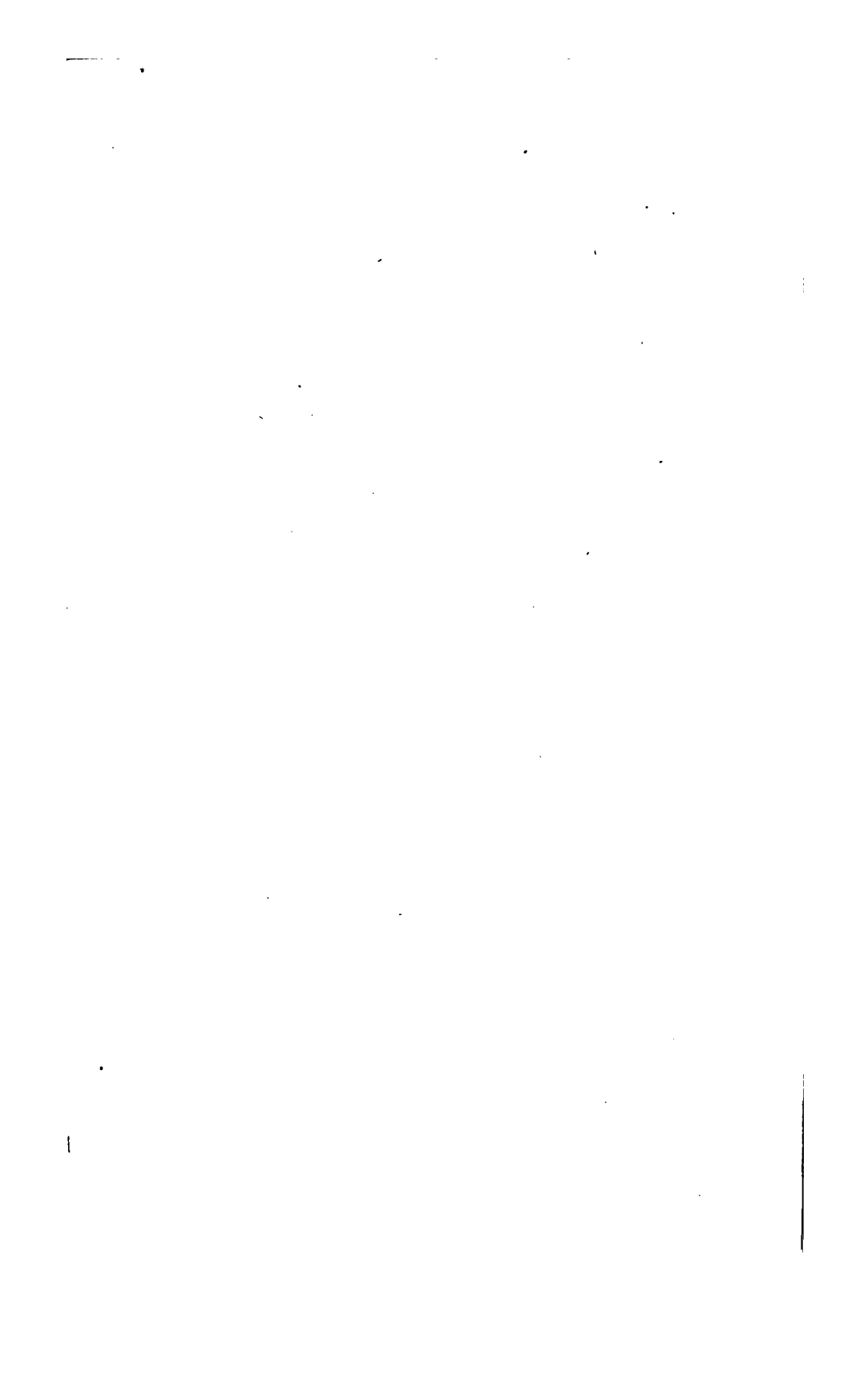
1) τινὰ Cod. 2) E codice Florentino bibl. Laurent. Plut. LXXIV. 2 membranaceo, saec. XI, forma 4ta. fol. 161. Apographum Cod. Paris. 2210 bombycinus. Inter haec instrumentorum chirurgicorum vocabula sunt, quae et chirurgum et lexicographum mirifice possunt vexare. Menda apertissima in notulis meis correxi atque aliqua haud infeliciter conjecisse mihi videor. Restant autem vocabula, quae meo felicius acumen vel explicabit vel emendabit. Haec sunt *πρασία, σαλπίνη, στομακτῆς, τετραπιαζός*, quae me plane non intelligere confiteor. At Lobeckium quoque nostrum, in his literis *κορυφαῖον*, eadem vocabula exercuerunt, et ipsi pro tempore inexplicabilia. Praeterea sunt obscura *κυνόραφον, λεπτάριον, πυαξός*. 3) Fort. ἀκομάδιον. 4) ἀντιτόμον. Codd.

1) ἀξυστήρ.	2) ἄρις.	3) φλεβοτόμον.
βλεφαροκάταχον.	βούγλωσσον.	γλωσσοκάταχον.
γραμμιστήρ.	διαστολεύς.	4) διπύρηνον.
διόπτρα.	5) διωστήρ.	εγκοπεύς.
6) ἐθειρολόγος.	ἐμβρουουλκός.	ἐμβρουοτόμον.
ἐμβρουοθλάστης.	ἐμβρουοσφάκτης.	ἐνετήρ.
7) ἐντεροφύλαξ.	ἐπικόπιον.	8) ἐπικρούστιον.
καθετήρ.	καλαμίσκος.	κασία.
κέστωρ.	καυλοκλυστήρ.	κναθίσκος.
κλυστήρ.	κυνόραφον.	λαβίς.
λεπτάριον.	λεπτομήλη.	λιθοτόμον.
μαχαίριον.	9) μαστολαβίς.	μήλη.
μηλωτίς.	μηνιγγοφύλαξ.	10) * μητρανύκτης.
μητρεγχύτης.	όξία.	όξυλαβίδιον.
όδοντάγρα.	όδοντοξύστης.	όσάγρα.
όστεγχύτης.	οστανалаβίς.	όφθαλμοστάτης.
παρακεντήριος.	παραστολεύς.	11) περιξύστης.
περιλαβίς.	πλευροπρίστης.	12) πολυσφάκτης.

1) Fort. ἀναξυστήρ sive ἀγξυστήρ. 2) ἄρις Codd. 3) Fort. βλεφαροτόμον. 4) διπύρηνον Codd. 5) διοστήρ Codd. 6) ἐθειρολόγος Codd. 7) ἐντεροφύλαξ Codd. 8) Fort. ἐπικρούστρον. 9) μαστολαβίς Codd. 10) μητρανύ^π Cod. Laur. μητρανύ^τ Cod. Paris. Fort. μητρανούκτης sive μητρονύκτης. 11) πέρ. ξύστης Codd. 12) Fort. παιδοσφάκτης.

1) <i>πρίων.</i>	<i>πρασία.</i>	2) <i>περατοτόμον.</i>
3) <i>πυαξός.</i>	<i>πνουλός.</i>	<i>δαφίδες.</i>
<i>ξίνη τὰ ξινίον.</i>	<i>ξινοσπάθιον.</i>	<i>σαλπίνη.</i>
<i>σαρκολάβον.</i>	4) <i>σμίλη.</i>	<i>σίφων.</i>
5) <i>σκυδομήλη.</i>	6) <i>σκηγοράφιον.</i>	<i>σπαδομήλη.</i>
<i>σταφυλολαβίς.</i>	<i>σταφυλοκαύστης.</i>	<i>σταφυλοτόμον.</i>
<i>στοματῆς.</i>	<i>συριγγστόμον.</i>	<i>τετραπιαξός.</i>
<i>τρύπανον.</i>	<i>τριχολάβον.</i>	<i>ὑπερβιβαστήρ.</i>
<i>φλεβοτόμον.</i>	<i>χαρακτήρ.</i>	7) <i>χοινικίς. ψαλλίς.</i>

1) *πρίων* Cod. 2) *περοβότομον* Cod. Par. Fort. *παρατόμον.*
Nam *περατοτόμον* *literarum ordini contrarium.* 3) *πυαξός* Cod.
Par. 4) *σμίλη* Codd. 5) Fort. *στηδομήλη.* 6) Fort. *σκυνορά-*
φιον. 7) *χοινικίς* Codd.

12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.....

.

▲

